

Sayı II
2023-2024

BEŞİRAĞA

AKADEMİ

ÖĞRENCİ DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

6

TAKDİM

Hüseyin Baş

7

ÖN SÖZ

Şamil Aksoy

8

HASTALIK BİR MÜKÂFAT MIDIR?

Berşan Şen

10

PROBLEMLERLE BAŞA ÇIKMANIN PSİKOLOJİK VE DİNİ YÖNÜ

Betül Çiçek

12

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE DİNİ EĞİTİM

Ebrar Yıldız

14

BU KAÇIŞ NEREYE?

Elif Çelik

16

**PEYGAMBERİMİZ VE
EĞİTİM**

Elisa Köse

18

**KUR'AN'DA ADALET
KAVRAMI**

Firdevs Ceyran

20

**ALLAH'IN
AYETLERİNDEN BİR
AYET OLAN
'YARATILIŞ'A BAKIŞ**

Hanife Buhara

21

**İSLAM VE
MATEMATİK
ÜZERİNE**

İlaysu Saliha Ateş

24

**ORUCA ONTOLOJİK
VE MOLEKÜLER
DÜZEYDE BAKIŞ**

Kader Kılıç

27

İSLAM'DA SİYASET

Nihal İmamoğlu

30

**İSLAM VE DOĞUM
MUCİZESİ**

Rabia Aksu

32

**İSLAM HUKUKUNDA
ŞAHİTLİK KAVRAMI**

Sena Bilgin

34

**İSLAM'IN ALTIN
ÇAĞINDA 'KİMYA'**

Sümeyye Ebrar Budak

36

**İSLAM VE MODERN
HUKUK SİSTEMLERİ**

Tuba Tekin

38

**BİR LİSAN BİR
İNSAN**

Zehra Yeşilyurt

40

**İSLAM VE TIP
EKSENİNDE ‘ŞİFA’**

Zeynep İkra Aygören

42

**ALAMAN DİYARI VE
KIZIL ELMA
KAPISI:EDİRNE**

Kader Kılıç

44

**BEŞİRAĞA AKADEMİ
İŞ BİRLİĞİ
PROTOKOLÜ**

45

**İLK MEZUNİYETTEN
KARELER**

TAKDİM

Kur'an-ı Kerim'in nuruyla bizleri aydınlatan Yüce Rabbimize hamd, âlemlere rahmet olarak gönderilen Efendimiz Muhammed Mustafa (sav)'ya salat ve selam olsun.

Beşirağa Camii Gençlik Merkezi bünyesinde 2022-2023 Eğitim Öğretim yılında faaliyete başlayan iki yıllık "Beşirağa Akademi" Programı ilk mezunlarını bu sene veriyor. İlahiyat dışında farklı fakültelerde okuyan üniversite öğrencilerimizin İslami birikimlerini artırmak amacıyla yapılan programa ilginin beklenenin üzerinde olduğunu Rabbimize hamd ederek ifade etmek isterim. Zira yirmi kişilik ikinci gruba öğrenci alımı için yapılan müracaat sayısı iki yüzü bulmuş ve mülakata katılan gençler de özellikle bu programın Diyanet İşleri Başkanlığımızın şemsiyesi altında uygulanmasının bunda etkisi olduğunu ifade etmişlerdir. Artan bu talebin karşılanması için özellikle İstanbul İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Hüsnü KOYUNOĞLU hocamızın ve Beşirağa Camii Gençlik Merkezi Manevi Danışmanı Şamil AKSOY kardeşimizin gayretleri takdire şayandır. Fatih ilçemizdeki mekan problemi nedeniyle müstakil bir gençlik merkezimizin bulunmaması en büyük sıkıntılarımızdan birisiydi. Beşirağa Gençlik Merkezinden sonra açık ve kapalı alanıyla beraber 1600 metrekarelik bir alanda vakıflardan tahsis edilen Nişancı Mehmet Paşa Gençlik Merkezimizi faaliyete geçirdik. İnşallah Beşirağa Gençlik Merkezimizin de faaliyetlerine daha geniş bir alanda devam etmesi için yapılan teşebbüsler de netice verdiğinde daha çok gencimize hizmet vermiş olacağız.

Akademi programı çerçevesinde derslerin dışında gençlerimize yönelik yapılan söyleşi, konferans, kitap tahlilleri, seminer ve geziler büyük ilgi görmüş ve gençlerimizin ilgisine mazhar olmuştur. Ayrıca kontenjan sınırlaması nedeniyle akademi programına katılamayan gençlerimiz diğer gençlik merkezlerimizdeki çalışmalara yönlendirilerek oralardan istifadeleri sağlandığı gibi akademi programı çerçevesinde gençlik merkezimizin dışında düzenlenen seminer programlarına da davet edilmişlerdir. Gençlerimizin bu dönemde alanında uzman hocalarımızın destekleriyle "Müslüman Kadının Şahsiyetinin Oluşumu" başlığıyla Ahmet Hamdi Tanpınar Kültür Merkezi konferans salonunda gerçekleştirdikleri üç günlük seminer programının bir gün içerisinde 150 başvuru alması yapılan çalışmaların amacına ulaştığını gösteren işaretlerden biri olarak görülebilir. Bu durum da bizlerin gençlik çalışmalarına daha çok ehemmiyet vermemiz gerektiğini ortaya koyan bir göstergedir. Bu sorumluluğun bilincinde olarak gençlerimize yönelik yapılan her türlü çalışmaya destek olacağımızı bir kez daha ifade etmek isterim.

Bu vesileyle başta cami İmam-Hatibi Şamil Aksoy hocamıza, akademi programına gerekli ilmi desteği sağlamak amacıyla protokol yaptığımız önceki dönem İstanbul İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof.Dr.Ramazan MUSLU hocamıza, desteklerini devam ettireceğini beyan eden yeni dekanımız Prof. Dr. Yaşar DÜZENLİ hocamıza, İslam Tarihi Ana Bilim Dalı Başkanı Prof.Dr.Hüsnü KOYUNOĞLU hocamıza, akademi programının amacına uygun yürütülmesi için gönüllü olarak destek veren Gülay Kahveci, İhsan Kahveci, Mehmet Erel, Fatıma Sümeyye Kılac, Berre Özdemir, Cemal Yusuf, Vahdettin Işık, Ümit Karaver, Elif Cengiz Akbaş hocalarımıza ve üniversite eğitimlerinin yanında Temel İslam İlimleri eğitimini almak için gayret gösteren öğrencilerimize teşekkür eder Yüce Rabbimden başarılarının devamını dilerim.

HÜSEYİN BAŞ

FATİH MÜFTÜSÜ

ÖNSÖZ

Selamün aleyküm,

Medeniyetimizin dini bütün insanının tezahürü, mimarisi bütün külliye-camilerimizdir. Bu camiler müştemilatı ile zamanın en kıymetli ulemasını yetiştirmiş ve toplumun nitelikli insan ihtiyacını her alanda karşılamıştır. Akademimize ev sahipliği yapan Hacı Beşir Ağa Camii, Hacı Beşir Ağa tarafından hayrat olarak külliye halinde yaptırılmıştır. İçerisinde küçük çocuklar için Sübyan Mektebi, bugünkü manada üniversite düzeyindeki öğrenciler için Medrese, özel yazma eserlerden oluşan kütüphane, tekke, hamam, sebil ve padişah mahfeli barındıran bu Camii; Cumhuriyetin ilanına dek tam tekmil işlevini sürdürmüştür. Cumhuriyetin erken dönemlerinden yakın tarihimize kadar Camii'nin medrese özelliği canlandırılmamış, külliye özelliği kaybedilerek yalnızca namazgah olarak işlev görmüştür. Ancak günümüzde Diyanet İşleri Başkanlığımızın teşviki, İl ve İlçe müftülüklerimizin aktif desteği ile aslına döndürülmesi adına büyük adımlar atılmıştır. Camimiz bünyesinde, Camii merkezli eğitim modelini hayata geçirmek ve öğrenim gören gençlerimizin zahir ve batın ilimlerinde derinleşmesini sağlamak niyetiyle tasarladığımız Akademi programımızın ilk mezunlarını bu sene veriyoruz. Beşirağa Camii bu senenin güz ve bahar dönemlerinde birinci ve ikinci kademe akademi öğrencilerine ev sahipliği yapmaya devam etmiş, ilmin bu mekanda bir gelenek halinde halka halka devam edebilmesi amacıyla yeni dönem öğrencilerini bünyesine katmıştır. İlk mezunlarımızın da tecrübeleriyle temelleri güçlendirilmiş bir program olarak Beşirağa Akademi programı, yeni dönem için öğrencileri hocalarımız eşliğinde seçmeye devam ediyor. Zahir ve batın ilimleriyle aynı anda iştigal edebilen öğrencilerimiz, gelecek dönemin öğrencileri ve ümmet için de bir teşvik vesilesi olmuştur. Dışarıdan katılıma da açık olan seminerlerimiz ve ders halkalarımız vesilesiyle Akademi programımız, lisans öğrencileri için ümmet gençleri ile ilim temelli bir ünsiyet kurmaya vesile kılınmıştır. Bu dönem mezun olacak öğrencilerimiz ve gelecek öğrencilerimiz için Allah'tan niyazımız, hayatın her noktasında eşyaya fıtrata uygun müdahalede bulunacak içkin bir imani bakışa sahip olmalarıdır.

ŞAMİL AKSOY

HACI BEŞİR AĞA CAMİİ İMAM HATİB'İ

HASTALIK BİR MÜKÂFAT MIDIR?

BERŞAN ŞEN
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ

Pencereden masmavi gökyüzünün üstünü örten koca binaları görüyordu. Bu kaçınıcı sabahım oldu şu insana ölümü hatırlatan sararmış duvarlar arasında, diye düşündü. Eli yastığının altındaki telefonuna gitti. Mesajlara ve telefon görüşmelerine baktı ancak dün öğlenden beri arayanı yoktu. Birazdan içeriye kan almaya hemşireler gelir düşüncesiyle gidip elini yüzünü yıkamak istedi.

Lavaboya doğru ilerlerken sabah namazını kaçırdığını fark etti ve içine bir karanlık çöktü. “Alarmı da mı duymamışım? Neden böyle oldu?” diyerek acizliğine yanmaya başladı. Bu hastalık onu günbegün elden ayaktan kesip en son babası gibi yatalak hale getirecek miydi? Şimdi aldığı tedaviler ona şifa olacak ve sıhhatle hastaneden ayrılabilir miydi? Kafasında bir dolu soru... En iyisi kan alınmadan bir an önce kaza namazına durmak diye düşündü ve güzelce abdestini alıp kendine şifa olması muradıyla şu duayı okudu: *“Ezhibil-be’se Rabben-nâşişfi ve-enteş’safi la şifae illa şifauke şifaen la yugadiru sekame.”* (Bu hastalığı gider ey insanların Rabbi! Şifâ ver, çünkü şifâ verici sensin. Senin vereceğin şifâdan başka şifâ yoktur. Öyle şifâ ver ki hiçbir hastalık bırakmasın. Buhârî, Merdâ, 20; Müslim, Selâm, 46; Ebû Dâvud, Tıbb, 18, 19)

Seccadesini serip namaza başladı. Namaz sonu secdeye kapandı ve “Hastalığım acaba Hak tarafından verilen bir mükafat olabilir mi?” diyerek tefekküre daldı. “Bu servisteki diğer insanlarla düşüncemi paylaşıp muhtemelen ‘Ne saçma! Hastalık dediğin sıkıntıdır, derttir. Sen çekeceksin, sabredeceksin. Şifa bulunca şükredersin.’ diyecek belki birçok kişi. Fakat ben inanıyorum ki bana bu hastalığı Allah özellikle verdi. Benim bu hastalıkla amellerimi, niyetlerimi ve fehmimi nasıl bereketlendiriyor... Hasta olmadan önce de günlük ibadetlerimi yerine getirmeye çalışıp salih bir kul olma gayem vardı, çok şükür. Ancak bu hastalık bana ölümün sandığım kadar uzak olmadığını, bir namaz kılacaksam o namazı son namazımmış gibi en güzel şekilde eda etmem gerektiğini nasıl da hatırlatıyor. Bu idrak bana bahşolundu... Elbette sevinçliyim.” diyerek şükürle alnını secdeden kaldırdı.

Tam o an içeriye girmek için kapıyı hemşire hanım tıkladı. Güler yüzlü, hastalarına karşı sabır ve ilgi ile işini yapan, helalinden rızkını kazanan genç bir kızcağızı. Hastasını seccade üstünde görünce “Allah kabul etsin Osman Bey. Bizlere de dua edin inşallah.” dedi ve hasta yatağına doğru ilerledi.

Osman Bey ismini bile söylemekte zorlandığı bir hastalığa sahipti. Bu hastalık ona babasından yadigardı. O henüz küçükken babası ile ara ara hastaneye uğradıkları zamanları hatırlar gibiydi. Babası bazen hastalık alevlenmesine tutulur ve çok fazla ilaç almak zorunda kalınca servise yatırılması gerekirdi. O vakit hekimlerin bu hastalık ile ilgili bilgisi o kadar kısıtlıydı ki şimdikinden çok başka ilaçlarla tedavi edilmeye çalışılsa da hastalar sadece birkaç aylık düzelme yaşayacak kadar iyi olurdu. Bilirlerdi ki bu hastalık tekrar edip duracaktı.

Kendisinin şu an aldığı ilaçlar keşke o vakitler de olsaydı, diyerek doğruldu ve yatağın bir ucuna oturdu. Belli ki insanlığa umut olmak için gece gündüz çalışan ve “Neden var oluyor bu hastalık? Ne olursa bu hastalar sağlıklarına kavuşur?” diye merak içinde uğraşıp didinen insanlar tarafından bu yeni ilaçlar bulunuyordu. “Ah! Ne büyük sevap!” diye düşünecek oldu ki “Ameller niyetlere göredir. Bu ilaçları bulanlar ne niyetle işlerini yaptıysa sevaplarını Allah bilir” dedi.

Hemşire kızcağız sağ kolundan kan almayı bitirince selamlaşıp odadan ayrıldı. Yine bir başına kalmıştı odada. “Acaba hekimler beni görmeye bugün gelmeyecekler mi? Neden geç kaldılar?” diye meraklanmaya başladı.

Özellikle buradaki ehliyetli ve liyakatli hekimlere güvendiği için her şeyini memlekette bırakıp bir başına bu şehre gelip tedavi görmek istemişti. Çünkü biliyordu ki beden bize bir emanettir. Onu bize veren bizim bedene en güzel şekilde bakıp emaneti ancak en iyi şekilde teslim etmemizden razıdır.

Osman Bey, bunca yılı bolluk bereketle geçirmiş, “varlığı” olmayanla paylaşılan bir başka emanet olarak görüp elindekini hep vermeye alışmıştı. Şimdi ise elinde hastane odasında koskoca bir günü ve en büyük zenginliği olan zamanı vardı. Bir yerlere yetişmesine ve insanlara hesap vermesine gerek yoktu artık. O hastaydı, insanların ona zaman ayırıp ziyaret etmeleri gerekiyordu. Nitekim bir hadis-i şerifte Hz. Peygamber (s.a.v.) *“İki nimet vardır ki, insanların çoğu onların değerini takdir edemez: Sağlık ve boş vakit”* (Buhârî, Rikak 1; Tirmizî, Zühd 1; İbni Mâce, Zühd 15) buyurmuştu.

Günün geri kalanında zikir ve şükür ile Allah’a dua etmeye devam edecek ve kendisini görmeye gelenler olursa şayet onlara da bolca dua edecekti. Acaba bu dualardan kimler nasibini alacaktı? Kendisini ziyarete gelip ona manen destek vermek isteyenler vardı elbet. Bir de hem ondaki bu hastalığı öğrenmek hem de halini hatrını sormak için yanına uğrayan her gün yeni birkaç tıp öğrencisi muhakkak oluyordu.

Odaya güneş tam karşıdan vurmaya başlamıştı. Pencereden dışarı bakmaya durdu ve yüzü sımsıcak oldu. Terlediğini ve atakların kendini göstermeye başladığını hissediyordu. İçinden Ya Şafi zikrine daldı ve gözlerini kapadı sonsuz derinliklere. Nerelere gitti? Hatırladı. Başını salladı. Gözlerini açtığı anda etrafında iki doktor ilaç reçetesini kararlaştırmaya çalışıyordu. “Nasılsınız Osman Bey? Son iki gündür aldığınız ilaçlara dayanmakta zorlandığının farkındayız. Bu bir geçiş süreci. Henüz geç değil. İnşallah birkaç gün daha dayanmanız için size destek tedavisi vermeye devam edeceğiz. Değerleriniz hep iyiye gidiyor çok şükür.” dedi içlerinden en genç görüneni.

“Ben iyiyim evladım. Dayanırım evelallah. Allah razı olsun.” dedi. “Şifayı veren de dayanma gücünü veren de Allah. Dermanımı başka yollarda değil, onda ararım. İşim onunla başlamıyor, işimin sonu onunla bitmiyor ise vay halime!” diyerek doktorların yüzünde bir tebessüm bıraktı.

Acaba ne olacaktı Osman Bey’in durumu? Doktorlar odadan çıkarken kendi aralarında “Diğer hastalar da Osman Bey ile bir tanışsa diye acaba onu en baştan ortak koğuşa mı alsak daha iyi olurdu.” dediler. Çünkü hastayken bilinçli bir şekilde böylesi bir teslimiyet her mümine nasip olmuyor, o hastalığıyla da ayrı bir örnek oluyordu.

Bizler, bu vesile ile hasta yataklarında Rabbimizden hem maddi hem manevi şifa, güç ve kuvvet bekleyen dünyanın dört bir köşesindeki kardeşlerimize ecirlerini bolca alacakları hastalıklarından şükürle ayrılacakları devalar dileyelim.

PROBLEMLERLE BAŞA ÇIKMANIN PSİKOLOJİK VE İSLAMİ BOYUTLARI

BETÜL ÇİÇEK

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ /PSİKOLOJİ

Hayatın her alanında karşılaştığımız problemler, insanların ruh sağlığı üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir. Ancak, psikolojik ve İslami açıdan bakıldığında, bu problemlerin üstesinden gelmek için güçlü bir rehberlik ve destek bulunmaktadır. Nitekim insanlar da sıkıntılı bir durum ya da olay karşısında, bu durum ve olaydan kurtulmak için inançlardan, dinî pratiklerden ve insan ilişkilerinden istifade etmektedirler.

Başa çıkma; bireyin iç ve dış dünyanın yarattığı gereksinim ve zorlukları gidermek, onları kontrol altında tutmak, gerginlikleri azaltmak için gösterdiği bilişsel ve davranışsal çabalar olarak tarif edilmektedir.

Psikolojik boyutta problemlerle başa çıkma bazı temel ilkeleri içerir:

1. Problemleri Tanıma ve Kabul Etme:

İlk adım, problemi tanımak ve onu kabul etmektir. Problemleri görmezden gelmek veya inkâr etmek, sorunların daha da büyümesine neden olabilir. Psikolojide, problemleri kabul etmek, onlarla başa çıkmanın ilk adımı olarak kabul edilir.

2. Problemleri Çözme Becerileri:

Problemleri etkili bir şekilde çözebilmek için problem çözme becerileri geliştirmek önemlidir. Bu beceriler, problemleri analiz etmek, alternatif çözümler bulmak, kararlar almak ve harekete geçmek gibi adımları içerir.

3. Stresle Başa Çıkma Yöntemleri:

Stres, problemlerle başa çıkarken sıkça karşılaşılan bir durumdur. Psikolojide, stresle başa çıkma yöntemleri, nefes alma egzersizleri, sosyal destek arama gibi teknikleri içerir. Bu yöntemler, kişinin duygusal dengesini korumasına yardımcı olabilir.

Dinî açıdan başa çıkmaya baktığımızda ise karşımıza iki ayrı kavram çıkar: pozitif ve negatif başa çıkma. Pozitif dinî başa çıkma olumsuz durumların iyi bir bakış açısıyla değerlendirilmesini, işbirlikçi başa çıkmayı, yaratıcıdan manevi destek arayışını, din adamı veya cemaat üyelerinden destek arayışını, başkalarına dinî yardımı ve dinî affı içerir. Negatif dinî başa çıkma ise, gerilim ve karmaşa durumlarında yaratıcı ile zayıf bir ilişki, yüzeysel ve uğursuz bir dünya görüşü ve anlam arayışında dinî çabayla belirlenir. Negatif dinî başa çıkma metotları yaratıcının gücünü sorgulamayı, yaratıcıya karşı kızgınlık ifadelerini, cemaat ve din adamlarına yönelik hoşnutsuzluk ifadelerini, menfi durumların ceza kabilinden dinî değerlendirilmesini içerir.

Tüm bunların ardından meseleyi İslam özelinde ele alacak olursak İslam, insanların problemlerle başa çıkmasında psikolojiyle paralel fakat hiç şüphesiz çok daha derin bir rehberlik sunar. İslami perspektiften, problemlerle pozitif anlamda başa çıkmanın anahtarı şu şekilde özetlenebilir:

İslami Boyut: Rabbimize Güven ve Dua

1. Allah'a iman, güven, tevekkül:

İslam, güçlü bir inanç ve teslimiyetle problemlerin üstesinden gelmenin mümkün olduğunu öğretir. Rabbimize güvenmek ve O'na sığınmak, insanı zorluklar karşısında güçlü kılar. Her ne olursa olsun, Allah'ın hikmetine ve iradesine teslim olmak, iç huzuru sağlar.

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا

Yalnız Allah'a güvenip dayan. Çünkü, güvenip dayanılacak ve işlerin kendine havale edileceği makâm olarak Allah yeter! (Ahzâb, 3)

2. Dua etmek:

Dua, bir Müslümanın doğrudan Allah'a yalvarması ve O'ndan yardım istemesidir. İslam'a göre dua, inanan bir kişinin en güçlü silahıdır. Problemlerle karşılaşıldığında dua etmek, kişinin içsel huzurunu ve güvenini güçlendirir. Dua, insanın Rabbine yönelerek yardım istemesine ve zorlukları aşmasına yardımcı olur.

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ...

Kullarım sana beni sorduklarında bilsinler ki şüphesiz ben yakınım, bana dua ettiğinde dua edenin dileğine karşılık veririm. (Bakara, 186)

3. Sabır:

İslam, sabrı çok değerli bir erdem olarak kabul eder. Zorluklarla karşılaşıldığında sabır göstermek, bir Müslüman için önemli bir tavsiyedir. Sabır, kişinin problemleriyle başa çıkmasına yardımcı olur ve ruhsal sağlamlığını güçlendirir. Zorluklarla karşılaşıldığında sabretmek, insanın Rabbine olan güvenini artırır. Kuran'da sık sık sabır ve dayanıklılık övgüsüyle anılır ve Müslümanlara zorluklarla karşılaştıklarında sabretmeleri emredilir.

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ

Sabır ve namazla Allah'tan yardım isteyin. (Bakara, 45)

Sonuç olarak, problemlerle başa çıkmanın psikolojik ve İslami boyutları, insanların ruhsal ve duygusal sağlığını güçlendirmek için birlikte çalışır. Psikolojik olarak, problem çözme becerileri ve stresle başa çıkma yöntemleri, kişinin problemleriyle etkili bir şekilde başa çıkmasına yardımcı olur. İslam ise; Rabbimize güvenmek, dua etmek ve sabretmek gibi manevi pratiklerle insanın iç huzurunu ve güvenini artırır. Birleşen bu perspektifler, insanların problemlerle karşılaştığında daha güçlü, daha dirençli ve daha huzurlu olmalarına yardımcı olur. Dolayısıyla, psikolojik ve İslami boyutları bir araya getirerek, hayatlarımızda daha dengeli bir ruh haline sahip olabiliriz. Yeter ki olumsuzluklar karşısında isyan etmek ve negatif bir dinî başa çıkma refleksine girirmeden önce, tam bir tevekkülle Rabbimizin bizim için hayır olmayan bir şeyi yaşatmadığının farkında olarak, bu bilinçle hareket edebilelim. Emin olalım bu şekilde hareket etmek zorluklarla dolu dünyada sağlam bir dayanak bulmamıza yardımcı olacağı gibi iç huzurumuzu da artıracaktır.

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE DİNİ EĞİTİM

EBRAR YILDIZ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ/OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ

İslamiyet'te Okul Öncesi Eğitiminin Gelişimi

İslam tarihinde okul öncesi eğitimin yerine baktığımız zaman Hz. Peygamber'in Mekke'den Medine'ye hicretinden sonra inşa ettiği Mescid-i Nebevi'nin bir bölümünün çocukların eğitimine ayrıldığı görülmektedir. Hamidullah'ın ifadesine göre burası gündüz vakitleri bir eğitim kurumu olarak faaliyet göstermiş, geceleri ise gidecek herhangi bir yeri olmayanlar için yurt işlevi görmüştür. Böylece Suffa çocukların din eğitimi gerçekleştiren kurumsal bir yapı olarak ortaya çıkmıştır.

İslam dininin yayılmasıyla birlikte Müslüman çocukların din eğitimi için geliştirilen bir kurum da Küttab'tır. Küttablar, önceleri sadece okuma yazma gibi temel becerilerin öğretildiği yerlerdi. Ancak İslam'ın etkisiyle bu kurumlar dini eğitim de vermeye başlamışlardır. Hızla yayılan ve genellikle Müslüman yönetimlerin himayesi altında gelişen Küttablar, çocuklara dini bilgi ve görgü kazandıran anaokulu ve ilkokul seviyesinde eğitim veren kurumlara dönüşmüştür.

Bu okullar genellikle beş yaşından itibaren çocukların katıldığı temel eğitimi hazırlayan kurumlardı ve okuma yazma ile Kur'an öğretimine odaklanıyorlardı. Küttablar, günümüzdeki anaokulu ve ilkokulun ilk üç veya dört yılına karşılık gelen bir ön eğitim dönemini temsil ederler.

İmam Şafii'nin "Annem beni Küttab'a gönderdi. Kur'an öğrenimimi bitirince mescide gittim." şeklindeki ifadesi, bu kurumun önemini ve işlevini doğrular niteliktedir.

Osmanlı döneminde, Küttap'ın yerini Sıbyan mektepleri almıştır. Sıbyan mektepleri, dört yaşından itibaren çocukların katıldığı ve temel dini bilgilerin, Hz. Peygamber'in hayatının ve şiir gibi konuların öğretildiği kurumlardır. Ancak en önemli işlevleri Kur'an eğitimi almaktır. Ülkenin her yerinde bulunan bu okullar, genellikle "Amin Alayı" adı verilen gösterişli törenlerle öğrencilerin okula başladığı, bazı yerlerde ücretsiz veya burslu olarak temel eğitimi hazırlayan okullardır.

Bu kurumlar, temelde dini amaçlar doğrultusunda gelişmiştir. Yazı yazmayı ve okumayı öğrenmenin yanı sıra, çocukların dini konularda temel bilgiler edinmeleri hedeflenmiştir.

İslam eğitim tarihinde, erken çocukluk dönemine yönelik zengin bir literatür bulunmaktadır. İbn Miskeveyh ve İbn Sina gibi düşünürlerin yanı sıra, özellikle ahlak ve din eğitimi konularında Gazâlî gibi Müslüman düşünürler, çocukların hangi yaş döneminde ne tür eğitimler alması gerektiği konusunda detaylı bilgiler sunmuşlardır.

Gazâlî'nin önemli eserlerinden biri olan İhyâ-u Ulûmî'd-Din'de, çocukların din ve ahlak eğitimi konusunda ayrı bir bölüm bulunmaktadır. Gazâlî, çocukların gelişim dönemlerini pedagojik açıdan inceleyerek, erken çocukluk döneminin din ve ahlak eğitimi için önemli olduğunu vurgular. Özellikle üç yaşlarından itibaren utanma (hayâ) duygusunun gelişiminin, din ve ahlak eğitimi açısından bir başlangıç noktası olduğunu belirtir. Gazâlî'ye göre, bu süreç aynı zamanda Küttap'a gitmek için çocuğun hazırlık aşamasını oluşturur.

Okul Öncesi Dönemde Dini Eğitimin Önemi

0-6 yaş dönem çocuklarda "Altın Çağ" olarak adlandırdığımız dönem, beyin gelişimlerinin %70'inin tamamlandığı; çocukların öğrenme süreçlerinin taklide dayalı olduğu dönem olmakla birlikte kalıcı bilgilerinde geliştiği bir dönemdir.

Bu yaş döneminde sağlanan etkili bir din eğitimi, çocuğun gelecekte dinî bakış açısını olumlu yönde etkilemenin yanı sıra, çocuğun yaratıcıyla ilişkisini de düzenleme konusunda önemli bir rol üstlenir.

Çocuklar için en etkili öğrenme yöntemlerinden biri oyun ve keşiftir. Bu nedenle din eğitiminde oyun ve etkinlikler önemli bir yer tutar. Oyunlar aracılığıyla çocuklar, dinî kavramları somut deneyimlerle ilişkilendirerek öğrenirler. Hikayeler dinleyerek, şarkılar söyleyerek ve sanat etkinlikleri yaparak dinî değerleri keşfederler.

Somut deneyimlerle öğrenmenin yanı sıra, çocukların dinî eğitiminde model olarak davranışlar da önemlidir. Aileler ve toplumun diğer bireyleri, çocuklara dinî değerleri öğretmek için model olmalı ve tutarlı bir davranış sergilemelidir. Din eğitim ve öğretiminde en ideal yöntem, çocukla birlikte ibadet etmek, ona anlayabildiği bir dille ibadetin önemini kavratıp, ibadete teşvik etmektir.

Dini eğitimin çocuklar için olumlu etkileri sadece dinî bilgilerle sınırlı değildir. Bu eğitim, çocukların karakter gelişimine, empati yeteneklerine ve toplumsal sorumluluklarına katkı sağlar. Ayrıca, din eğitimi, çocukların yaratıcılarıyla olan ilişkilerini güçlendirerek ruhsal bir denge sağlar.

Bu dönemde çocuklara "Ne verirsem kârdır" düşüncesi dinden ve öğretmeninden soğumasına neden olabilir. Sıkırmamak adına çocuğun kapasitesinin altında bir eğitim de istenmedik davranışları ortaya çıkarabilir. Orta yolu gözeterek çalışmaları gerçekleştirmemiz gerekir.

Pedagoji Derneği başkanı Mehmet Teber'in bu konu hakkında şöyle bir sözü vardır: "Çocuk alıyor diye gereğinden fazla bilgi yüklemesi yaparsanız, çocuk ergenlikte bu bilgiyi kusar "

Okul öncesi dönemde verilen din eğitimi, sadece çocukların dini bilgi edinmelerini değil, aynı zamanda onların empati, paylaşma, sorumluluk alma gibi değerleri de öğrenmelerini sağlamalıdır. Bu değerler, çocukların sosyal ilişkilerini güçlendirecek ve toplumsal uyumlarını artıracaktır. Ayrıca, çocukların hoşgörü, adalet ve sevgi gibi evrensel değerleri özümsemelerine de yardımcı olacaktır.

Sonuç olarak, okul öncesi dönemde din eğitimi, oyun ve sevgiyle iç içe olmalıdır. Çocukların yaşlarına uygun etkinliklerle desteklenen din eğitimi, onların manevi gelişimlerini desteklerken aynı zamanda sosyal ve duygusal becerilerini de güçlendirecektir. Bu sayede, çocuklar hem dini değerleri öğrenip içselleştirecek hem de sevgi dolu bir ortamda büyümenin tadını çıkaracaklardır.

Peygamber Efendimizin şu hadisi ile sözlerimi bitiriyorum: *"Küçük yaşta ilim öğrenmek, taşa yazı nakşetmek / kazımak gibidir. Büyük yaşta ilim öğrenmek ise suya yazmak gibidir."*

BU KAÇIŞ NEREYE?

ELİF ÇELİK

CERRAHPAŞA TIP FAKÜLTESİ

"Kim, bir cana kıymayan veya yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayan bir nefsi öldürürse, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir nefsin yaşamasına sebep olursa, bütün insanları yaşatmış gibi olur." Sözlerime tıbbi ve fıkhi açıdan birçok tartışmalara sebep olmuş hatta olmaya devam eden Ötenazi kavramını çokça ilgilendiren Mâide suresi 32.ayetle başlamak istiyorum. Ayeti kerimede ifade edilen net bir şekilde katldır. Peki Ötenazi bir çeşit katl midir? Öncelikle Ötenazinin etimolojik ve terminolojik tanımlarına bakalım. Ötenazinin etimolojik anlamı güzel ve kolay ölümdür. Terminolojik anlamı ise tedavisi mümkün olmayan hastaların acıdan kurtulması için merhamet saiki ile öldürülmesidir. Kulağa çok aykırı gelmiyor değil mi? Gündemde olan ötenaziye dair tartışmalardan birisi ötenazinin bir merhamet eli mi yoksa katl mi olduğudur. Oysa başta ifade ettiğimiz Ayeti kerimeyi tekrar okuyalım. Ayeti kerimeye göre Ötenazi net olarak katldır. Birçok ülke tarafından kabul görüp yasallaştırılmış olan hastalar için ötenazi, çocuklar için ötenazi, bitkisel hayatta olup fikrini beyan etme imkanı olmayan kimseler için ötenazi ayetikerimede yer alan haksız ölümü ifade etmektedir.

Akılci bilim adamları tarafından insan bir hücre yığınınndan ibarettir ve onlar için önemli olan bir insanın hayatta olmasından ziyade (yaşamaya değer) hayatı olmasındır. Lakin yüce dinimiz İslam'a göre insan bir hücre yığınınndan ibaret değildir. Aşkın bir varlıktır. Ahşeni Takvim üzere yaratılmıştır. Mühimdir. Bu yüzden cân , öyle kolayca vazgeçilip harcanabilecek bir şey değildir. Ötenazinin tartışılan diğer mühim sorularından bazıları ise "Benim hayatım , benim kararım diyebilir miyiz ? Bu cân kimindir?" şeklindedir. Dinimiz İslam'a göre cân insana ait değil , emanettir. Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de insanın dünyaya Allah'ın halifesi olarak gönderildiği yazmaktadır. Halife ise koruyan kollayan ve gözeten anlamlarına gelmektedir. Sahip olan değil. Peygamberimiz ise bir hadisi şerifinde hepiniz çobansınız güttüklerinizden mesulsünüz buyurmuştur. Yine aynı şekilde insanı canın sahibi değil emanetçisi ilan etmiştir. Fukahaya göre insanın tasarrufu altında olmayan şeye istediğini yapma hakkı yoktur. Dolayısıyla ötenazi için söyleyebiliriz ki ne benim hayatım ne de benim kararım söz konusu değildir. Ölme hakkı diye bir şey de düşünülemez.

Bu bir bakıma ilahlığa soyunmaktır. Nasıl ki Firavun'un, Hz. Musa'nın Rabbinin öldürüp diriltmesinden bahsetmesi üzerine kendisinin de insanı öldürüp diriltebileceğinden bahsetmesi ilahlık taslamak ise aynı şekilde kendi hayatımıza son verme hakkına, ölme hakkına sahip olduğumuzu iddia etmek de ilahlık taslamaktır. Ötenazinin başta bahsettiğimiz terminolojik tanımından ibaret kalmadığını ve kalmayacağını , sınırlarının genişletilip çok daha kötü olaylar doğuracağını söylemeliyim ne yazık ki. Nazilerin down sendromlu kişilere nesli tehlikeye attığını sebep göstererek ötenazi uygulaması bunun en çarpıcı örneklerindendir. Ötenazinin kabul görüp normalleşmesi neticesinde ucu herkesin hayatına elbet dokunacaktır. Kim bilir sağlıklı ve yaşanmaya değer hayatımızın bir anda değişip pozitif niteliklerini kaybetmemizle ötenaziye mahkum bırakılmayacağımızı?

Ya da kim bilir yaşlandığımızda genç neslin bizi yük olarak görüp kurtulmak istemeyeceğini? Mesela psikolojik baskı altında olup kendisini ailesine ve topluma yük olarak gören insanların gözünde birer kurtuluş bileti olarak kabul görebilir Ötenazi. Yani sadece fiziksel anlamda eksik, hasta ve sıkıntılı kişiler değil aynı zamanda ruhsal anlamda problemler yaşayanlar için de ötenazi kolayca talep edilen bir yol hâlini alacaktır. Kısacası bu ucu bucağı olmayan bir yoldur. Dinimiz İslam'ın öğretilerine göre dünya zaten rahat yeri değildir. Türlü musibetler ve hastalıklar bizler için imtihan olarak gönderilmiştir. Bu türlü musibetler ve hastalıklar karşısında bizlere tavsiye edilen sabretmektir. Oysa ötenazi; imtihan olarak nitelendirdiklerimizden kolayca kurtulmamızı sağlayan, bir kaçış yoludur. Lakin fikrimce üzerinde durulup düşünülmesi gereken asıl husus: BU KAÇIŞ NEREYEDİR?!

“

**"KİM, BİR CANA KIYMAYAN VEYA YERYÜZÜNDE
BOZGUNCULUK ÇIKARMAYAN BİR NEFSİ ÖLDÜRÜRSE,
BÜTÜN İNSANLARI ÖLDÜRMÜŞ GİBİ OLUR. KİM DE BİR
NEFSİN YAŞAMASINA SEBEP OLURSA, BÜTÜN İNSANLARI
YAŞATMIŞ GİBİ OLUR." MAİDE/32**

PEYGAMBERİMİZ VE EĞİTİM

ELİSA KÖSE

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ /PDR

Hepimiz günümüzde eğitimin hayatımız üzerinde ne denli bir etkiye sahip olduğunu bilir; çevremizi, aile üyelerimizi, çocuklarımızı eğitimde her yönden desteklemeye çalışırız. Peki eğitim kimin kıstaslarına, kimin kanunlarına göre şekillendirilmelidir? Amacı ne olmalı, kimler örnek alınmalı, hangi ahlaki değerlere göre oluşturulmalıdır? Birçok farklı değişkeni beraberinde bulunduran bu zorlu soruyu her millet kendine göre belli kıstaslar çerçevesinde incelemiş ve buna uygun eğitim politikalarını devreye sokmuştur. *Sıra İslam alemine geldiğinde ise bizlere tabii ki her konuda olduğu gibi peygamberimiz Hz. Muhammed yol göstermiş, bu konuda da bizleri rehbersiz bırakmamıştır.*

İslam dünyasında eğitim, Hz. Muhammed'in öğretileri ve yaşam tarzıyla bütünleşmiş ve Müslüman toplumların temel değerlerinden biri haline gelmiştir. Hz. Muhammed'in eğitim anlayışı, İslam'ın ilk dönemlerinden itibaren Müslüman toplumlar için rehberlik niteliği taşımış ve eğitim sisteminin temelini oluşturmuştur. Hz. Muhammed, eğitimin önemini vurgulayan pek çok hadis ve sözyle tanınmaktadır. O, "Çin'de de olsa ilmi arayınız çünkü ilim öğrenmek her Müslümana farzdır." diyerek, öğrenmenin önemini vurgulamıştır. Bu sözyle, Müslümanları sürekli öğrenmeye teşvik etmiş ve bilginin sınırlarını genişletmelerini öğütlemiştir.

Hz. Muhammed'in eğitim anlayışında öne çıkan unsurlardan biri, bilginin dini ve dünyevi alanlarda birleştirilmesidir. O, dini bilgilerin yanı sıra ticaret, tarım, adalet, ahlak gibi dünyevi konularda da eğitim vermiş ve Müslümanları dini ilkelerle uyumlu bir şekilde yaşamaya teşvik etmiştir. Hz. Muhammed'in eğitimde takip ettiği yöntemler arasında örnek olma, öğretme, sorgulama, tartışma, uygulama ve tekrar gibi unsurlar bulunmaktadır.

“ Hz. Muhammed'in eğitimde takip ettiği yöntemler arasında **örnek olma, öğretme, sorgulama, tartışma, uygulama ve tekrar** gibi unsurlar bulunmaktadır.

”

Günlük yaşantımızda da şahit olduğumuz üzere aileler çocuklarının akademik hayatları için fazlaca onların üstlerine titremekte, küçük yaştaki çocuklar yeterince kitap okumadığı için azarlanmakta, yeteri kadar çalışmadıkları içinse oyun oynamak gibi bazı temel hakları ellerinden alınmaktadır. Oysaki sıra kendilerine geldiğinde bazı ebeveynlerin kitap okumakla alakasının bile olmadığı gözlenmiştir. Mesele bu olunca ise peygamberimizin özenle vurguladığı örnek olma hadisesi maalesef yerine gelmemiş olur. Çocuk ise kendine bu eziyeti çektiren ebeveynlerine kin besler. Onun yaşamı Müslümanlar için önemli bir eğitim yöntemidir ve bizler tarafından uygulamaya konulmalıdır. Hz. Muhammed'in eğitim anlayışı sadece akademik bilgiye odaklanmamış, aynı zamanda ahlaki değerler, insani erdemler, sosyal sorumluluklar ve Allah'a karşı sorumluluklar gibi konuları da kapsamıştır. Onun öğretileri, Müslüman toplumları adil, insancıl ve merhametli bir yaşam tarzını benimsemeye teşvik etmiştir.

Hz. Muhammed'in eğitim anlayışının bir diğer önemli yönü, eşitlik ve adalet ilkelerine verdiği değerdir. O, eğitim hakkının herkese eşit bir şekilde sunulması gerektiğini savunmuş ve bu doğrultuda çaba göstermiştir. Cinsiyet, ırk, sosyal statü veya ekonomik durum farkı gözetmeksizin herkesin eğitime erişim hakkı olduğunu vurgulamıştır. Onun eğitim anlayışı, sadece bireysel gelişimle sınırlı kalmamış, aynı zamanda toplumsal dönüşümü de hedeflemiştir. O, eğitimin toplumun her kesimine yayılmasını ve toplumun topyekün refahını artırmasını amaçlamıştır. Bu doğrultuda, Hz. Muhammed'in eğitim politikaları ve uygulamaları, İslam toplumlarında bilgiye erişimin ve eğitimin yaygınlaşmasını sağlamıştır.

Sonuç olarak, Hz. Muhammed'in eğitim anlayışı, İslam dünyasında eğitimin merkezi bir öneme sahip olmasını sağlamıştır. Onun örnek yaşamı, öğretim yöntemleri ve eğitim ilkeleri, Müslüman toplumlar için ilham kaynağı olmalı ve İslam dünyasında eğitim sisteminin şekillenmesinde önemli bir rol oynamalıdır. Hz. Muhammed'in eğitim anlayışı, günümüzde dahi İslam dünyasında eğitim politikalarının ve uygulamalarının temelini oluşturmaktadır.

“

O, eğitimin toplumun her kesimine yayılmasını ve toplumun topyekün refahını artırmasını amaçlamıştır. Bu doğrultuda, Hz. Muhammed'in eğitim politikaları ve uygulamaları, İslam toplumlarında bilgiye erişimin ve eğitimin yaygınlaşmasını sağlamıştır.

”

KUR'AN'DA ADALET KAVRAMI

FİRDEVS CEYRAN

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ/HUKUK FAKÜLTESİ

Kur'anı kerimdeki pek çok ayet toplumsal hayatı ve insan ilişkilerini düzenleyici ayetlerdir ve bu düzenlemedeki temel amaçlardan biri de adaletin toplumda hakim unsur olmasını sağlamaktır.

Adalet Kur'an-ı Kerim ve hadislerde genellikle "düzen, denge, denklik, eşitlik, gerçeğe uygun hüküm verme, doğru yolu izleme, takvâya yönelme, dürüstlük, tarafsızlık" gibi mânalarda kullanılmıştır. Kur'an-ı Kerim'de kıst kelimesi de yer yer adaletin eş anlamlısı olarak geçmektedir. Bununla birlikte adalet daha soyut bir kavram olarak kullanılırken kıst genellikle uygulamada hakkaniyeti ifade eder. Kur'an'ın adalet kavramı, adaletsiz davranışlar, Allah'a başka şeyleri ortak koşarak kendine zulmetmekten insani harcamalarında dengeli davranarak kendine karşı adaletli olmaya kadar ilgili hususlar bahsedilir. Özünde mutedil bir toplumun inşası vardır. Dolayısıyla davranışlarımızı ikame ederken Allah Teala'nın ayetlerini merkeze almalıyız. Aksi takdirde toplumda zulüm baskın unsur haline gelir.

Adaletin esas olarak kaynakları vahiy ve hikmettir. Vahiy Allah kelimidir. Hikmet ise Rasulullah'ın sünnetinde mevcuttur.

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin, sizden olan ü'l'l-emre de (yetki verdiğiniz yöneticiler). Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz - Allah'a ve âhirete gerçekten inanıyorsanız- onu, Allah'a ve peygambere götürün. Bu, elde edilecek sonuç bakımından hem hayırlıdır hem de en güzeldir." (4/59)

Zikredilen ayette Rasulullah'a Allah'ın hükümler iradesinin temsil gücü verilirken hakk ile emretmesi ve Allah yoluna çağırması da emrolunmuştur. Ayrıca çoğu müfessire göre Kur'an-ı Kerim'de geçen hakk ve Allah yolu kavramları doğruluk ve adaletin ifadesidir.

"De ki: Rabbim adaleti emretti. Her secde ettiğinizde yüzlerinizi O'na çevirin, kendisine içten bir inanç ve bağlılıkla O'na yalvarın! İlkin sizi yarattığı gibi (yine O'na) döneceksiniz." (7/29)

Adalet Araf suresinde geçtiği üzere rabbimizin bize açıktan bir emridir.

"Siz ey imana ermiş olanlar! Sizin anne babanızın ve akrabalarınızın aleyhine de olsa Allah rızası için hakikate şahitlik yaparak adaleti gözetmeye azmedin. O kişi zengin de olsa, fakir de olsa, Allah'ın hakkı onların her birinin önüne geçer, öyleyse kendi boş arzu ve heveslerinize uymayın ki, adaletten uzaklaşmayasınız çünkü eğer (hakikati) çarpıtırırsanız bilin ki Allah yaptıklarınızdan haberdardır." (4/135)

"Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutun, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Herhangi bir topluluğa duyduğunuz kin, sizi adaletsiz davranmaya itmesin. Adaletli olun; bu, takvâya daha uygundur. Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır." (5/8)

Ayetlerde bir yandan kişinin, sevdiği herhangi bir şeyin aleyhine dahi olsa adaletli olma halinin çok da kolay bir iş olmadığı ve bunun nefse ağır gelebileceği hatırlatılırken,

**“DE Kİ: RABBİM ADALETİ EMRETTİ. HER SECDE ETTİĞİNİZDE
YÜZLERİNİZİ O’NA ÇEVİRİN, KENDİSİNE İÇTEN BİR İNANÇ VE
BAĞLILIKLA O’NA YALVARIN! İLKİN SİZİ YARATTIĞI GİBİ
(YİNE O’NA) DÖNECEKSİNİZ.”**

öte yandan vakıanın toplumsal yüzüne vurgu ile sosyal hayatta sorunlar yaşanmasının normal olduğu ama buna rağmen adaletten hiçbir vakit şaşmamak gerektiği ifade edilmektedir. Özel, ailevi veya kamusal herhangi bir sorunun çözümünde kendimizin zarar göreceğini bilsek dahi adaletten asla taviz vermeden hareket edilmesinin önemine atıf yapılmakta; bunun ancak ve ancak Allah’a ve ahiret gününe iman edenlerin sergileyebilecekleri bir duruş olduğu vurgusu göze çarpmaktadır.

“Yarattıklarımız arasında (başkalarına) doğru yolu gösteren ve onun ışığında adaletle davranan insanlar vardır” (7/181)

Ayette buyurulduğu şekilde, başkalarını hakka yönelttiği gibi kendileri de hak kaygısı taşıyarak adalet ölçüsüne uyanlar; dolayısıyla duygu, düşünce ve eylemlerinde doğruluk ve adalet ölçülerini esas alanlar bu temel ölçüler etrafında bir birlik ve bütünlük oluştururlar. Âyette bu birlik ve bütünlüğü oluşturan topluluk ümmet kelimesiyle ifade edilmiştir. Böylece hak ve adalet kavramlarının, İslâm ümmetini birleştirip bütünleştiren temel değerler, kurucu öğeler olarak gösterilmesi son derece anlamlıdır.

Adaletin temel ilkeleri görece değildir. Kur’an adaleti hayatın bütün alanlarında uygulanması gereken vazgeçilmez bir ilke olarak gündeme getirmektedir. Kur’an’da adaleti vurgulayan mesajlar Allah’ın birliği kavramından hemen sonra gelmektedir. Yani adalet tevhid ilkesinin tamamlayıcı unsurudur

“Ey Muhammed! İşte bunun için insanları tevhide davet et ve sana emredildiği gibi dosdoğru ol. Onların keyiflerine uyma ve de ki: Ben Allah’ın kitaptan indirdiğine inandım ve bana aranızda adaleti gerçekleştirmem emredildi. Allah bizim de Rabb’imiz sizin de Rabb’inizdir. Bizim yaptıklarımız bize, sizin yaptıklarınız da size aittir. Sizinle bizim aramızda hiçbir tartışmaya yer yoktur. Allah hepimizi bir araya toplayacaktır. Dönüş yalnız O’nadır.” (42/15)

Ayette de belirtildiği gibi tüm insanlığa tevhid gereği adaleti yaymak, ilk elde her bir Müslümanın en asli görevidir.

Biz, kıyamet günü için adalet terazileri kurarız; artık kimseye hiçbir şekilde haksızlık edilmez. Yapılan, bir hardal tanesi kadar dahi olsa, onu getirir ortaya koyarız. Hesap görücü olarak biz yeteriz. (21/47)

Nouman Ali Khan’ın dediği üzere Allah’ın kusursuzluğunun muhakkak adaletinin kaçınılmaz sonucu ahirettir.

“Biz sizi orta yolda bir ümmet kıldık” (2/143)

Ayetin Arapçasında geçen “vasat”(orta yol) kelimesi, “hem maddî ve bedensel tutkulara kapılmaktan, zevk ve sefahate dalmaktan hem de bedensel ve dünyevî ihtiyaçları büsbütün reddederek bir tür ruhbanlık hayatına kendini kaptırmaktan korunan” şeklinde de açıklanmıştır. Bazı toplumlar maneviyattan uzaklaşarak sekülerleşmiş bazı toplumlarsa dış dünyayla irtibatını koparak kendilerini ruhbanlık hayatına kaptırmışlardır. Bizler ise bu iki aşırı uçtan sıyrılıp mutedil bir toplum inşa etmeliyiz.

Modern çağ devletlerinde pek çok devlet modeli laiktir ve hukukun merkezine aklı koyar. Bu gibi devletlerde adalet mizanı kusurludur. Bu adalet sistemi itidalden uzak sınırların kalktığı bir toplum meydana getirir. Aşırılıkların hüküm sürdüğü bir toplumda ahlaki anlamda bir salahiyyetten söz edilemez. Adaletin gereğince ikamesi ancak temelini ilahi hukuktan almasıyla mümkündür. Şüphesiz Allah Teala nihai hükümdar ve kanun koyucudur. Modernist düşüncenin birey merkezli zihniyetinin koyduğu yasaların aksine Şeriat’ın gayesi bütünüyle müminlerin çıkarlarını korumaktır. Bireyin çıkarları yalnızca genel çıkarlarla çatışmadığı ölçüde korunur. Şeriatın önemli bir amacı da toplumdaki ahlaki muhafaza etmektir. Zira biz “Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim” diyen Rasulullah’ın ümmetiyiz.

ALLAH'IN AYETLERİNDEN BİR AYET OLAN YARATILIŞA BAKIŞ

HANİFE BUHARA

MARMARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ

“Yaratan Rabbin’in adıyla oku!”

Alak/1

Kur'an'ın ilk emri olan oku emrini nasıl anlıyoruz? Yaratılışı yaratmayı okumamızı istiyor olabilir mi? Ve bu yaratılışı en güzel bir biçimde “yaratan Rabbinin adıyla okumamızı istiyor olabilir mi? Öyleyse yaratılışa olan bakışımızı derinleştirmeli ve ona Allah'ın ayetlerinden bir ayet gibi bakmalıyız. Oradaki muazzam sanata, inceliğe dikkat çekmek isteniyor ki Kur'an-ı Kerim'de pek çok yerde insanın nasıl yaratıldığının merhalelerinden bahsediliyor. Sadece insan değil sivrisineğin kanadındaki muhteşem sanata da dikkat çekiliyor. Bunun gibi hayretimizi arttıracak birçok örnek zikrediliyor. Bu bağlamda yaratılışa, insana hikmet nazarıyla bakmayı bir emir mahiyetinde anlayabilir ve tıp ilmi ile uğraşanları Allah'ın ayetlerini okuyor gibi düşünebiliriz. İnsanın zerresi sayılabilecek her bir hücresi adeta bir fabrika gibi çalışıp her bir organel kendi görevini kusursuz bir biçimde yerine getirirse insan sağlıklı bir biçimde yaşayabiliyor. Hücrelerimizin içindeki çekirdekte yer alan DNA'mız, genetik kodumuz adeta bizim yazılımımız niteliğinde.

O genetik koddaki tek bir hata koca bir hastalığa sebep olabiliyor. İnsandaki bu yaratma bu şekilde incelendiğinde sağlıklı bir şekilde doğan insan demek aslında 29-36.000 arasındaki genlerde yüzbinlerce olası hatanın oluşmayıp oluşsa bile tamir mekanizmaları ile düzeltilerek kusursuz bir biçimde oluşumunun tamamlanması ve o muazzam düzenin çalışması demek. Ortaya çıkan her bir hastalık; aslında bu kusursuz düzene, yaratmaya dikkatimizi çekmektedir.

İslam alemi bu bakışa sahip nice güzel âlimler yetiştirmiştir. Çünkü Kuran'ın ışığında bakmışlardır yaratılışa. Bizzat Kuran inşa etmiştir tasavvurlarını. Nasıl ki ecdadımızdan İslam âlimleri çıkmışsa Müslüman hekimler olarak bizde de aynı umut aynı potansiyel olmalıdır. Onlar ki önce halis bir kul kimliğini öne çıkaran ve kimliği ile İslam'ın insandaki o potansiyeli nasıl zirveye taşıdığına tanıklık ettiğimiz İbn-i Sina'lar, Ebu Bekir er-Razi'ler, el-Birûnî'lerdir. Milletimiz altın çağını yaşamıştır ve kurtuluşumuz yine İslam'dadır.

İSLAM VE MATEMATİK ÜZERİNE

İLAYSU SALİHA ATEŞ

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ/MATEMATİK

İslam realist bir dindir. Bu yüzdendir ki insan hayatının her anına müdahale ederken hayatın dinamikliğini görmezden gelmez. Yani sadece ahiret için say edip dünyayı yok saymak arzulan veya teşvik edilen bir davranış değildir, aksine sanattan sanatçıya ulaşmak zaviyesinden dünyadaki sanatın farkında olmak mühimdir. "Devenin nasıl yaratıldığına bakmazlar mı? " ayeti bu mevzu bağlamındadır. Bu sayede çıkarım yapılarak sanatın mevcudiyetinin sanatçıyı icap ettirdiği tefekkür edilip asıl gaye olan sanatçıyı tekrim etme yoluna vasil olunabilir ki bu da kevnî ayetleri idrak etmektir. Matematik ise dünyanın ve mefhumların mantıklı ve tutarlı bir şekilde izahı için kullanılan dildir. Düşünen bir insanın tefekkür aleminde matematik olmaması mümkün değildir çünkü sadece mantık dahi bu sahanın esaslarından biridir. Asrı saadet ile başlayan İslam medeniyetinin ilim adamları da bu saha ile alakadar olup birçok keşfe imza atmışlardır. Lakin insanlığın ilimlerini inkişaf ettirmede başrolü oynayan Müslümanlar, kayda değer bir iş yapmamakla ve keşfettikleri şeylerin aslında Eski Yunan, Hindistan ve Eski Mısır'da olduğu ve çok da büyük katkılar yapmamak ile itham edilmişlerdir. Müslüman alimlerin yaptığı birkaç çalışmalardan bahsetmeden evvel Batı allamelerinin Rönesans'la birlikte Müslümanlardan ilim alışında yapmadığı şeylere dikkati celbetmek lazım gelir. Müslümanlar hangi malumatı kimin kitabından aldıklarını açıkça beyan etmişlerdir. Ayrıca bilgileri Yunan, Hint, Mısır'dan alırken hemen kabul etmeyip düzeltmişlerdir. Lakin Avrupalılar Müslümanlardan aldıkları ilmin menşeiğini kesinlikle belirtmemişlerdir. Onları okuyan diğer Avrupalılarda -ki buna şu an Avrupa hayranları olan biz de dahiliz- maalesef ki bu malumatları bulanın o kişi olduğu zannına uğramışlardır. İlimleri alırken mefhumları kavrayamamalarına misal olarak sinüs meselesi verilebilir. Müslüman alimler mesafe ölçerken o uzunluğu cebe benzettiklerinden hesap kitaplarında Türkçesi cep olan ceyb "جيب" demişlerdir. Avrupalılar ise bu hesapların nasıl yapıldığını ve ıstılahları anlamadıklarından olduğu gibi tercüme etmişler ve "ceyb"i Latince karşılığı olan sinüs kullanmışlardır. Aziz okuyucu, lütfen bu vaziyete gülme, eğer çok gülmek istiyorsan şu anki içinde bulunduğun vaziyetine bak ve

bizdeki ıstılahları onlardan tekrar alışıma ve ceyb, tamam-ı ceyb demememize gül, biraz da ağla. (ki bunun biraz da kaynağı yabancı kelimelerin baş üstünde tutulmasına sebep olan müstemleke zihniyetidir.) Umumi tabloya bakacak olursak bir taraf düşünüyor ki İslam bizi geriletti -ki bunun hiçbir mantıklı izahı yoktur- diğer taraf ise buna mukabil çoğu keşif aslında bizimdir diye müdafaa ediyor. Lakin içtimai havayı soluduğumuzda çok net bir şekilde görüyoruz ki 2. beyan havada kalıp kütleye pek tesir etmemektedir. Bunun müsebbipleri nedir? Elbette çok şey sayılabilir lakin bence en bariz olanlarından biri yeterli delil gösterilmemesidir yani yeterli titizlikteki çalışmaların azlığıdır. Eğer siz daha söyledığınızden tatmin olmuyorsanız karşınızdakinin size inanmasını beklemek ancak sizi inkisar-ı hayale uğratır. Söylenecek birkaç çift söz kâfi değildir ve İslam medeniyetinin birer cevherleri olanlara karşı bizi mahcup bırakmaktan başka bir işe yaramayacaktır. Biz tarihimize sahip çıkmaz isek başkaları birçok şeyi kendine mal edip neşredebilir. Bu ise sadece bizim medeniyetimizde ortaya çıkan adamların unutulmasına müncer olmakla kalmayıp torunlarını bir aşağılık kompleksine sokacaktır aynı zamanda. Tefekkür ve tahayyüllerinde Batı; ümit vadeden, yenilikçi bir yer olarak zihinlerinde belirecekken Doğu ve özellikle İslam medeniyeti onun zıttı sıfatlar ile yaftalanacaktır. Lakin gerçekte Batı'nın bütün ilimleri inşa ettiği falan yoktur, hurafedir. Filhakika bazen (ç)almış ve kendine izafe etmiştir. Kimseyle bir meselemiz yoktur lakin ilim adamlarımızın hakkını yedirmek noktasında duruşumuz belli olmalıdır. Bunca zamandır öyle telakki edilmiş bundan sonra yapacak bir şey yok deyip oturmak şahsiyetli bir insana yakışmaz. İcra etmemiz gereken şeylerin başında matematik, fizik, kimya, biyoloji gibi temel bilimlerde tahsil gören talebeleri araştırmaya teşvik etmek olmalıdır. Ancak böyle ayrıntılı ve sarıh çalışmalar ortaya çıkar çünkü araştıran kişiler hem mevzuya hem de o sahadaki kişilere hakimdirler. Tatbik edilmesi gereken hasret kalınan o dik duruştur lakin bunun için ilk önce ilim lazımdır. Şimdi birkaç Müslüman alimin yaptıklarını tahkik edelim.

GIYASÜDDİN EL KAŞİ (1380)

Kökleri Batlamyus'a kadar uzanan $\sin 1^\circ$ 'i belirleme methodu yaklaşıyordu (approximation). Lakin bu neticenin doğruluğunu menfi yönde etkiliyordu. Daha iyi yaklaşma için ise haddinden fazla işlem gerekiyordu. Fakat El Kaşi ve onun dahi tekniği sayesinde $\sin 1^\circ$ istenilen doğrulukta elde edildi ve eski metodun problemleri ortadan kalktı. Titiz bir hesaplamacı olan El Kaşi'nin önemli katkılarının bir başkası ise π sayısını kendinden öncekilere göre daha hassas yakınlıkla hesaplamasıdır. Ayrıca matematik tarihinde ondalık sayılarla işlemleri ilk defa ayrıntılı ve sistematik bir şekilde ortaya koyan kişidir.

SABİT BİN KURRA (836)

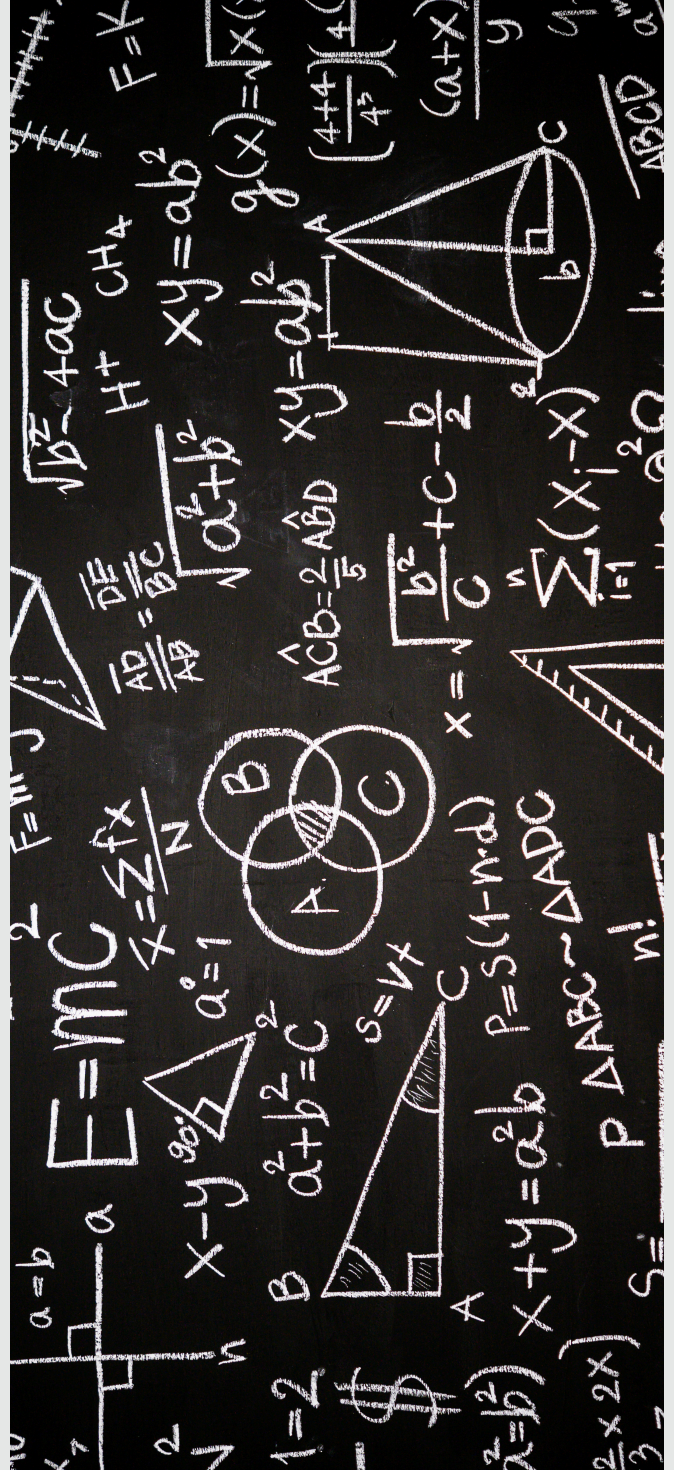
Öklid'in 5. postulatıyla alakadar olup 2 makale yazmış ve eleştiriler getirmiştir. Fikirleri Öklid dışı geometrilere giden yolu açmıştır. Sayılar teorisindeki ehemmiyetli çalışması dost (amicable) sayılar hakkındadır. Dost sayı mefhumu çok eskilere dayanmakta olsa da bulunması için herhangi bir kaide yoktu. Eski Yunan'da sadece 220 ve 284 ün dost sayı olduğu biliniyordu. Sabit bin kurra ise onları üretmek için Öklid'in mükemmel sayılar için geliştirdiği teknikle bağlantılı olarak bir kural keşfetti.

"P, q ve r asal sayıları $p = 3 \times 2^{n-1} - 1$, $q = 3 \times 2^n - 1$, ve $z = 9 \times 2^{2n-1} - 1$ biçiminde ifade edilebiliyorsa o zaman $2^n \times p \times q$ ve $2^n \times r$ dost sayılardır çünkü bunların her biri diğerlerinin tam bölenlerinin toplamına eşittir." Bu kaideye göre $n=2$ için (220,284) $n=4$ için (17296,18416) $n=7$ için (9363584,9437056)

Burada asıl üstünde durulması gereken mevzu ise şudur: Britannica ansiklopedisine baktığımızda diyor ki: "French mathematicians Pierre de Fermat and Rene Descartes independently rediscovered Thabit ibn Qurrah's rule in the 17th century and found the second and third pairs, respectively." Çalmış belki ağır kaçır lakin almış bile dememiş," yeniden keşfetti" diyerek iltifat dahi etmiş. Buna kim inanır? Eğer sahip çıkmazsak maalesef inanılır. İnternette arattığımızda çoğu yerde de onlara atfedilir, çoğu Türk kaynağında bile. (Mesela bkz: Tübitak "bilim genç") Okuduğum ve faydalandığım bir başka kitapta da Sabit'in Avrupa'ya giden işbu çalışmalarını Descartes ve Fermat gibi matematikçileri etkilediği yazılmıştı. Niçin yabancılara karşı bu kadar müsamahakâriz anlamış değilim. "etkilemek" kelimesini bu cümlede boykot etsem herhalde haksız çıkmam. Ayrıca Sabit, modern kalkülüste kullanılmakta olan integral hesap metoduna yakın bir usul kullandığından kalkülüs hesabının kurucuları arasındadır.

ÖMER BİN HAYYAM (1048)

Öklid'in 5. postulatı hakkındaki sözleri Avrupalı matematikçilere tesir etmiştir. Avrupa'da işbu postulat üzerine yapılan kayda değer ilk ilerlemelerden biri Giovanni Saccheri (1667)'ye aittir. Kullandığı usulün esasında Ömer Hayyam'ın 2 kenarı birbirine eşit ve tabanına dik olan dörtgeni vardır.

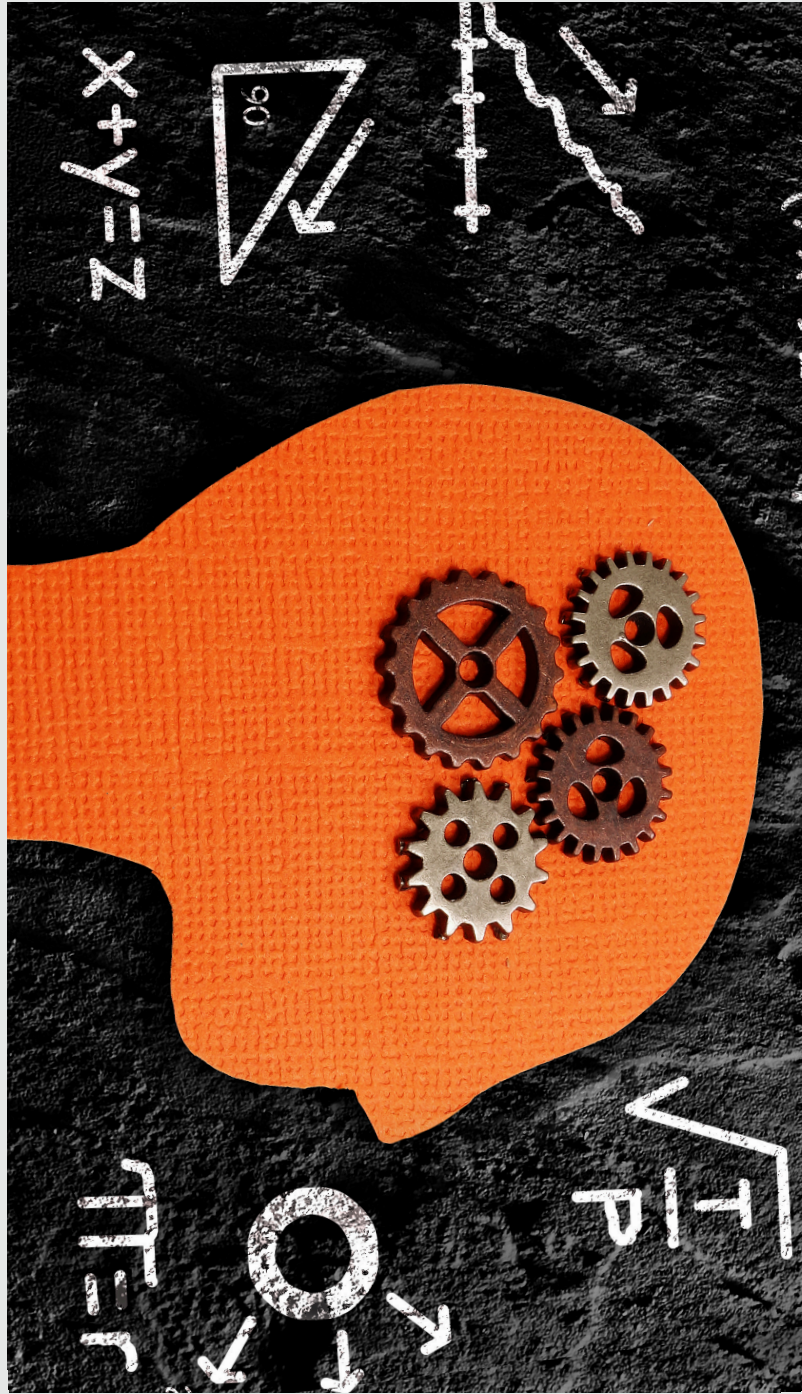
EL BATTANİ (858)

Asıl sahası astronomi olsa da matematik ilmini de kullanmıştır. Mısırlı ilim adamı Batlamyus 1 senenin 260 gün olduğunu söylerken Battani ise 365 gün 5 saat 46 dakika 22 saniye olduğunu çalışmaları ışığında bulmuştur. İki şahsiyetin bulduğu değerlerdeki fark barizdir. Battani'nin hesabında sadece 2 dakika 24 saniye fark bulunur.

Bir nebze araştırma dahi ne kadar büyük bir hazineye sahip olduğumuzu göstermeye kafidir ve Müslümanların ilimleri, mühim bir katkı yapmayıp, eski medeniyetlerden sadece alıp Batı'ya taşımakta yalnız bir memur vazifesi gördüğü tezini bertaraf eder. "Tam olarak ispatlanması istenen buydu"

İslam medeniyetinin cevherleri ve onların çalışmalarındaki dahiliği anlamlandırabilmek için şu hadise bakabiliriz: "Müminin ferasetinden korkun. Onlar Allah'ın nuruyla bakarlar."

Necmettin Erbakan'ın kitabından alıntılararak yazımı sona erdirmek isterim sevgili okur: " *Doğu ile Batı'nın mukayesesinde manzara şudur: Batı'daki insan gözleri kapalı, nereye gideceğini bilemiyor. Elleriyle birtakım hakikatleri arıyor, tutuyor, fakat bu değildir diyor. Öbürünü tutuyor, bu da değildir diyor. Batı'daki ilim adamlarının hali budur. Doğu'daki ilim adamının hali ise bundan tamamen farklıdır. O, ilim sarayının içine iman anahtarıyla giriyor. Kuran-ı Kerim'den almış olduğu işaret ve ilhamlarla onun her tarafını aydınlatarak dolaşarak, öğreniyor, öğretiyor. Bu devrin ilmi, Müslümanlar tarafından getirilen ilimdir. Bizim karşımıza geçip de Batı'da şu vardır, bu vardır diye kimse konuşmasın. Biz ve Batılılar için tek çıkar yol "İslamlaşmak" 'tır. Bunu sadece hamd edeceğimiz imanımızdan dolayı söylemiyorum. Müsbet ilimler sahasında senelerce çalışmış biri olarak şunu söyleyeyim ki bütün müsbet ilimler gelmiş tıkanmıştır. Bütün maddi ve manevi düşünce sistemimle mutlak surette inanıyorum ki bu tıkanıklıktan kurtulmanın yolunu, ancak Kuran-ı Kerim'den aldığımız ışıkla bulabiliriz."*

“

LAKİN İNSANLIĞIN İLİMLERİNİ İNKİŞAF ETTİRMEDE BAŞROLÜ OYNAYAN MÜSLÜMANLAR, KAYDA DEĞER BİR İŞ YAPMAMAKLA VE KEŞFETTİKLERİ ŞEYLERİN ASLINDA ESKİ YUNAN, HİNDİSTAN VE ESKİ MISIR'DA OLDUĞU VE ÇOK DA BÜYÜK KATKILAR YAPMAMAK İLE İTHAM EDİLMİŞLERDİR.

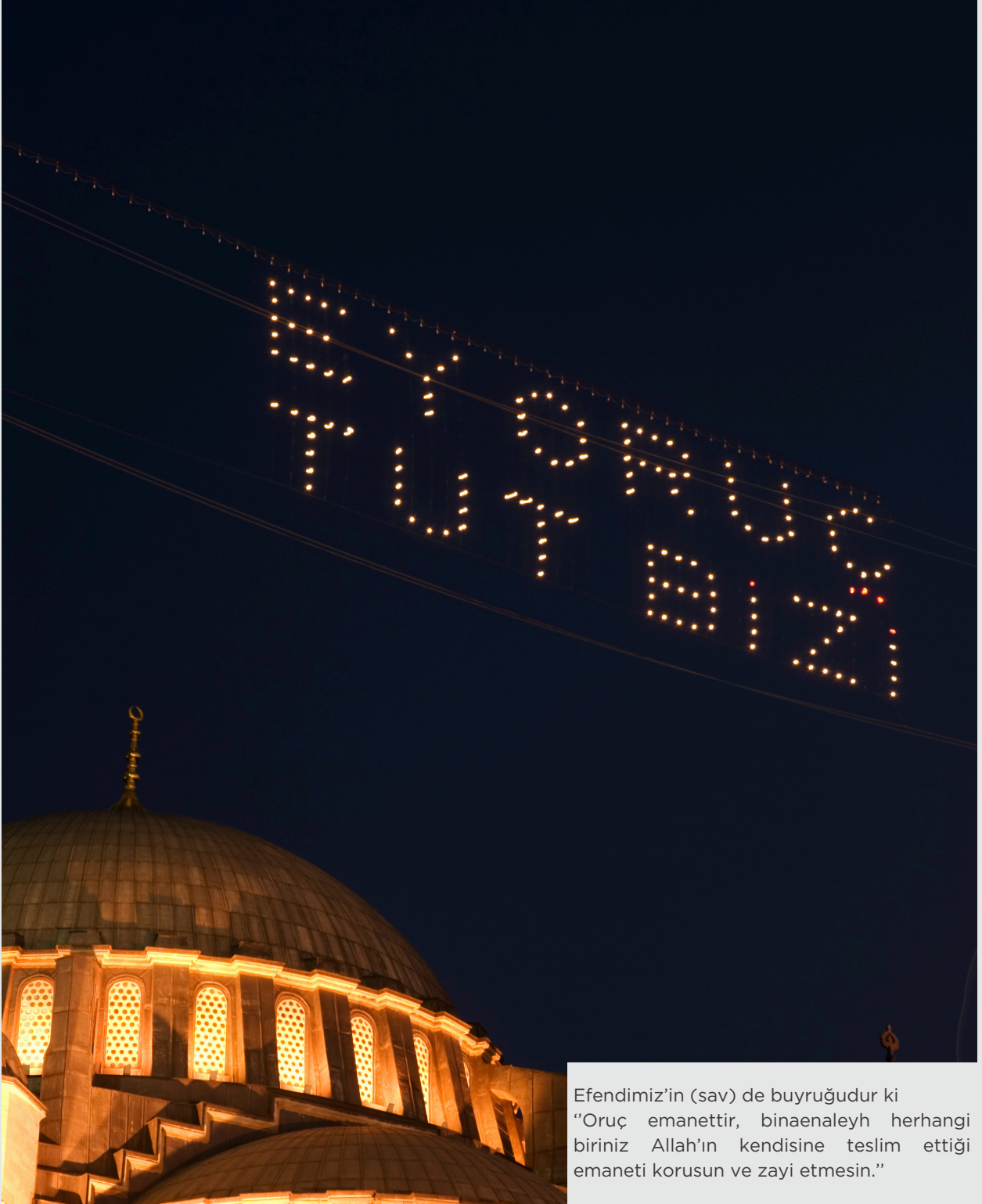
BİR NEBZE ARAŞTIRMA DAHİ NE KADAR BÜYÜK BİR HAZİNEYE SAHİP OLDUĞUMUZU GÖSTERMEYE KAFİDİR VE MÜSLÜMANLARIN İLİMLERİ, MÜHİM BİR KATKI YAPMAYIP, ESKİ MEDENİYETLERDEN SADECE ALIP BATI'YA TAŞIMAKTA YALNIZ BİR MEMUR VAZİFESİ GÖRDÜĞÜ TEZİNİ BERTARAF EDER.

”

ORUCA ONTOLOJİK VE MOLEKÜLER DÜZEYDE BAKIŞ

KADER KILIÇ

İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ/ MOLEKÜLER BİYOLOJİ VE GENETİK

Efendimiz'in (sav) de buyruğudur ki
"Oruç emanettir, binaenaleyh herhangi
biriniz Allah'ın kendisine teslim ettiği
emaneti korusun ve zayi etmesin."

“

**“EY İMAN EDENLER! SİZDEN ÖNCEKİLERE FARZ KILINDIĞI
GİBİ ORUÇ TUTMAK SİZE DE FARZ KILINDI. UMULUR Kİ
BÖYLECE GÜNAH VE FENÂLIKLARDAN KORUNURSUNUZ.”**

BAKARA /183

Her hasenenin derecelendirmeleri vardır, orucun sırrı ise bu derecelendirmelerin dışında mükafatının bizzat Allah tarafından verilmesidir. Bu hazinenin zâhinde yani moleküler düzeyindeki kısımda hücresel temizlik ve yenilenme olarak gördüğümüz ibadet düzeyi bâtında, sonsuz mükafat tasavvurunu oluşturuyor. Bu oluşum bir müminin hâletine müthiş bir doygunluk veriyor. Oruç ile saatleri doldurduğumuz açlığı bu sırrın motivasyonu ile en üst doygunluk seviyesine çıkarmış oluyoruz.

Gazali'nin yaklaşımında orucu, varoluşun derinlemesine etkileyen ve onun varlık üzerindeki ilişkilerini şekillendiren unsurları incelemesiyle ilişkilendirebiliriz. Bu yaklaşımda orucun dışsal sadece moleküler düzeyde faydacılığının değil insanın içsel dönüşümünü ruhsal deneyimlerle sağlayan derin bir ibadet olduğunu incelememizi sağlar. Bu sonuçları anlamamızda bize yardımcı olacak önemli hususlar vardır. Bu noktaları Gazali'nin de yaklaşımında bahisle zâhiri ve bâtını olarak bakmamız meselenin açıklanmasını kolaylaştıracaktır.

Orucun moleküler düzeyde açıklanmasında yıllarca farklı canlılarda da sürdürülen bilimsel çalışmalar göstermiştir ki, oruç vücut sağlığına çok farklı yönleri ile katkı sağlamaktadır. 2016 yılında oruç ile tetiklenen otofajinin moleküler mekanizmasını açıklaması sebebiyle Japon bilim insanı olan Prof. Yoshinori Ohsumi, Nobel ödülüne layık görülmüştür. Otofaji, kelime anlamı olarak kendi kendine yenileme anlamına gelmektedir ve oruç sırasında da hücreler otofaji sürecinden geçmektedir.

Otofaji, hücresel bileşenlerin yenilenmesi için gerekli enerjinin sağlanmasını hızlandırarak yapı taşlarının hızlı bir şekilde temin edilmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla açlık ve diğer stres durumlarında, hücresel tepkinin oluşmasında kritik bir rol oynamakta ve hücrelerin ihtiyaç duyduğu enerji ve yapı taşlarını temin etmektedir. Enfeksiyon sonrasında hücreyi istila eden bakteri ve virüsleri etkisiz hale getirerek savunma mekanizmasını aktive etmektedir.

Embriyo gelişimi ve hücre başkalaşımı süreçlerinde önemli bir rol oynayan otofaji, hücrelerin sağlıklı gelişimini desteklemektedir. Sonuçta, yaşlanmanın olumsuz etkilerini azaltmak için hücrelerde hasar görmüş proteinlerin ve organellerin ortadan kaldırılmasını da sağlayarak önemli bir kontrol mekanizması olarak işlev görmektedir.

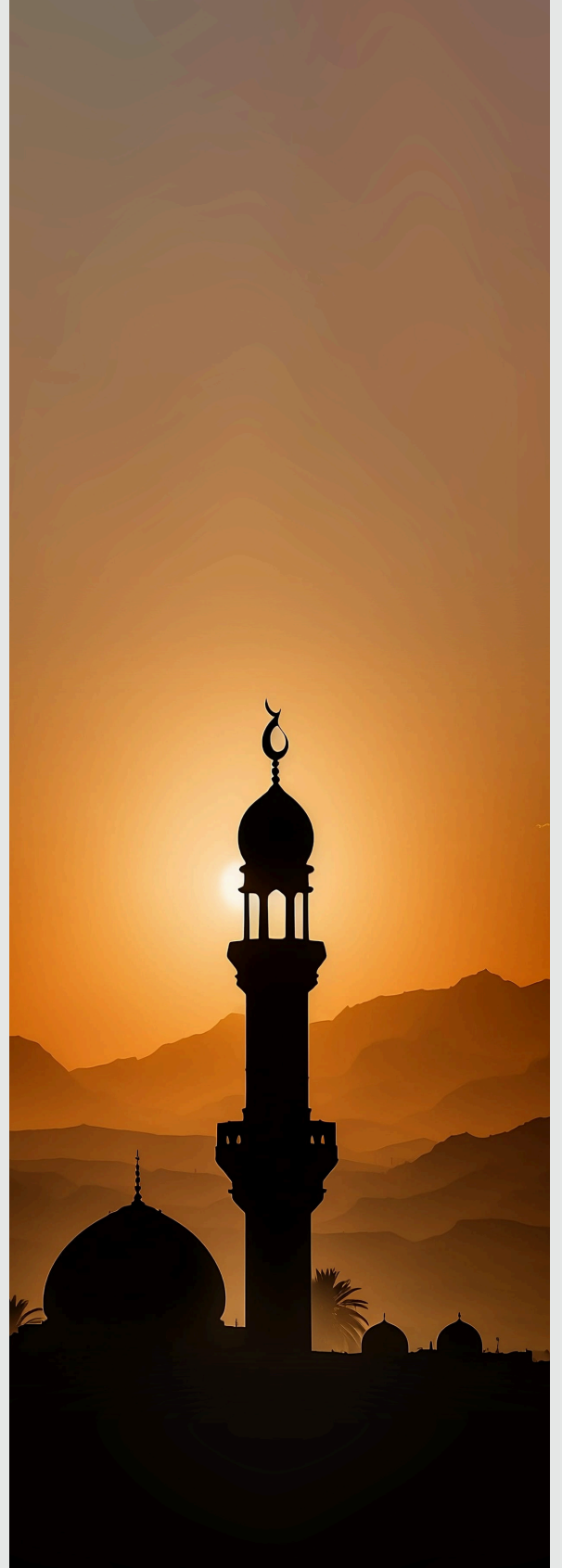
Bu sonuçlar bize oruca bağlı bu süreçlerin hücrelerin sağlığını, işlevselliğini ayrıca yaşlanma ile ilişkili bazı hastalıkların risk faktörlerini azalttığı kesin delillerle gösterilmiştir.

Bu kadar zâhiri sebeplerin mümkünleri ile orucu açıklamak bâtını sebeplerin aslını anlamamız açısından bizlere verilen emanete sıkı sıkı sarılmamızı öncüleyecektir.

Efendimizin (sav) de buyruğudur ki “ Oruç emanettir, binaenaleyh herhangi biriniz Allah’ın kendisine teslim ettiği emaneti korusun ve zayi etmesin.” Bizler bu emaneti hâl ve kâl ile anlama ve yaşama gayesinde bulunacağız. Yine Rasulullah’ın (sav) buyurduğu gibi “ Nice oruçlular vardır ki, oruçlarından sadece açlığı ve susuzluğu elde ederler.” hadisinde orucun manasını anlamayanlardan olmamak ve şehvi duyguları kırarak tam bir mâna ile oruçlarımızı tutacağız. Bu hallerin farkındalığı bizi alay-ı illiyine (yüce derecelere) ulaştırma yolları olacaktır. Yine Gazali’nin deyimiyle buradan da meleklerin ufkuna ulaşacağız.

Sonuçta oruçtan en büyük gayemiz kalplerin tasfiyesi ve nefsin tezkiyesidir. Gayelerimizi iyi anlamak ve her ibadette olduğu gibi orucun da zâhiri ve bâtını varlığında ayrıca bunların da derecelendirmelerinin faziletlerini kazanma bilincinde olmak müminler için mahiyeti yüksek noktalardır. Hadislerde buyrulan bu faziletli ibadetin emanetçilerini cennette reyyan kapısından geçeceği ve mükâfatlarının en derecelesi olan Allah’ın rahmeti ile karşılaşacağına amel ediyoruz.

“Ey iman edenler! Sizden öncekilere farz kılındığı gibi oruç tutmak size de farz kılındı. Umulur ki böylece günah ve fenâlıklardan korunursunuz.” Bakara / 183.

İSLAM'DA SİYASET

İSLAM İDEOLOJİLER ÜZERİ BİR HAKİKATTİR.

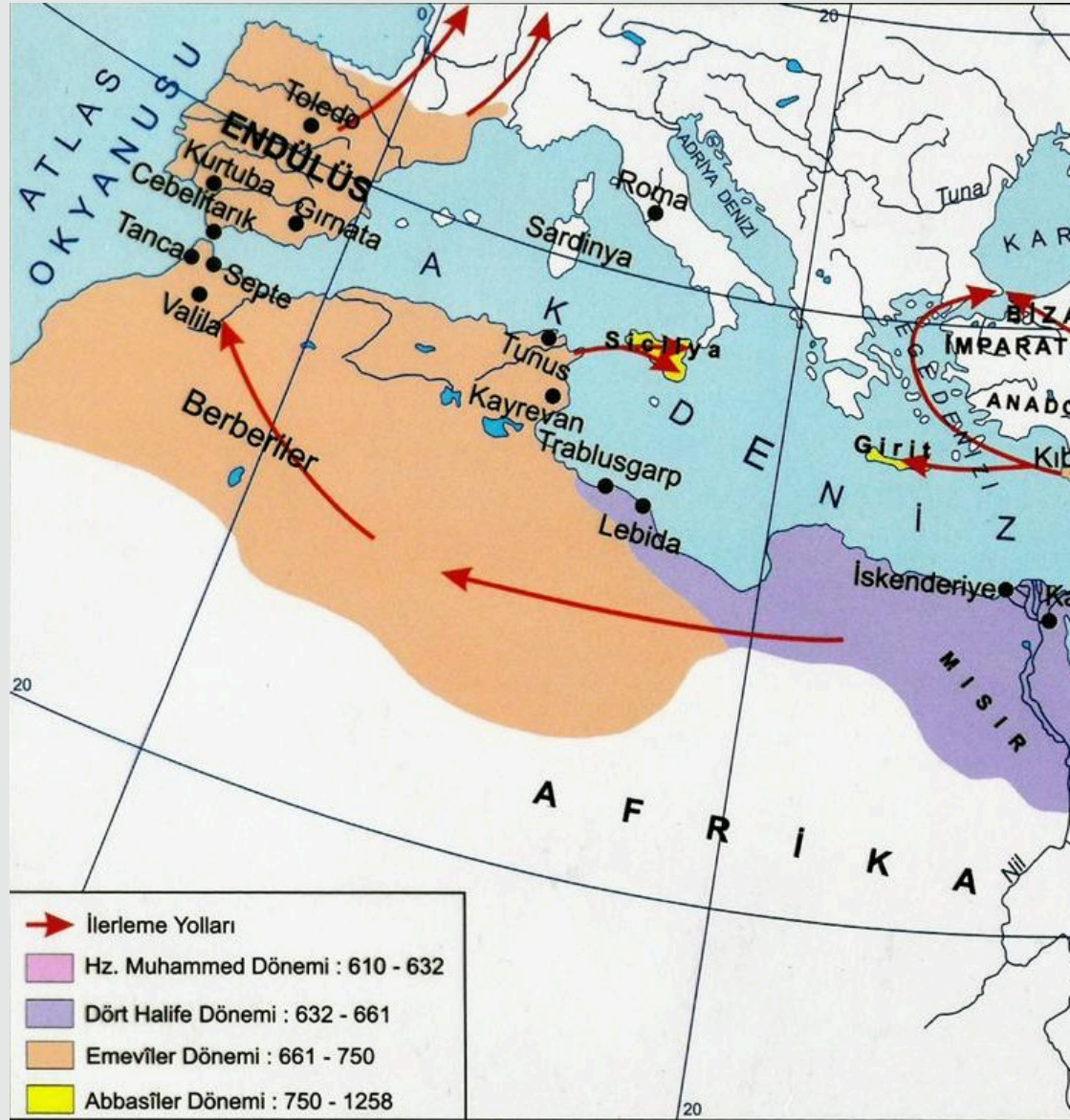
NİHAL İMAMOĞLU

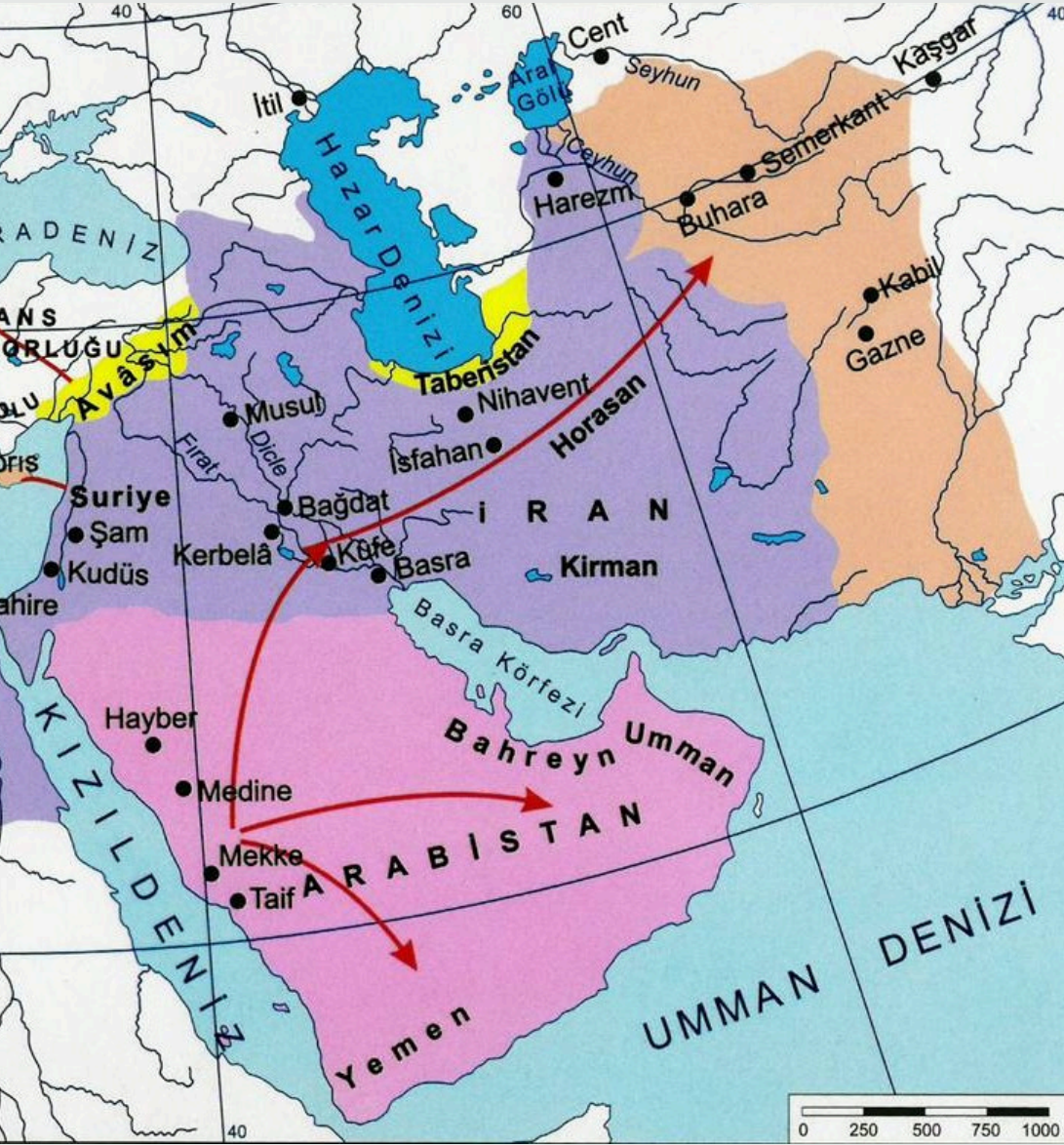
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ / SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

İktidar kavramı, siyaset literatürünün temel yapı taşlarından. Farklı terimler üzerinden oluşturulan tipolojilerde muhakkak değinilmesi gereken hatta genel çerçeveyi çizen bir kavramdır. Bir bilimin bu kadar temelinde olan bir kavram, elbette farklı tanımlamalara sahiptir. Ancak bu tanımları uzun uzadıya ele almaktansa güç ve etki sözcüklerinden hareketle rıza dahilinde iktidarı açıklamak daha makuldür. Duverger, iktidarı “kullanıldığı toplumun normlarına, inançlarına ve değerlerine uygun şekilde oluşan bir etki ya da güç biçimi” olarak tanımlar ve bunu “meşru bir etki” şeklinde değerlendirir. Etkiyi meşrulaştırmak, kuvveti rızaya dayandırmaktan geçer. Siyasal iktidar ellerinde bütün sosyal iktidarlara uygulayabileceği bir kuvveti bulundurmaz. Bu durum ne ölçüde kabulleniliyorsa o ölçüde rızaya dayanır ve bu, etkiyi meşru kılar. Ayrıca siyaset biliminde iktidar, sınırsız iktidar ve sınırlı iktidar olarak ikiye ayrılır. Bu ayrımı gücün ne denli sınırlandırıldığı belirler. Kısaca sınırlı iktidar kullanımı bu şekilde tarif edilir.

İslam siyasetinde sınırlı iktidar kullanımı açıkça görülür. Medine İslam Devleti’nin ne zaman kurulduğu konusunda ihtilaf olsa da bu devletin varlığı hususunda görüş birliği vardır. Medine İslam Devleti, Hz. Muhammed (s.a.v) tarafından Müslüman ümmetinin siyasi birliğini sağlamak maksadıyla kurulmuştur. Sınırlı iktidar kullanımını üsve-i hasene olan Hz. Muhammed (s.a.v) üzerinden okumak aslında teoride amaçlananı görmektir. Siyaset bilminde uzlaşılan portre aslında Resulullah’ın (s.a.v) devlet başkanlığı konusunda gösterdiği kusursuzluktur. Bir devletin başkanı olduğunu belli etmeyecek kadar mütevazı, aynı zamanda ümmetinin geleceği için İslam merkezinden çevreye açılan politikalarını sergileyecek kadar vakar bir insandı. Objektif olarak Hz. Muhammed’i (s.a.v) yorumlayan gayrimüslim yazarlar da aynı görüşü paylaşıyor.

Siyaset bilminde iktidar kullanımı çeşitli erkler tarafından sınırlandırılır. Kuvvetler ayrılığı ilkesi, herkes tarafından

“Saf din ve saf siyaset yalnızca fikren vardır, hayatın içindeyse bu ikisinin farklı unsurlarını birbirinden ayırmanın kimi zaman mümkün olmadığı bir karışım mevcuttur.”

-Aliya İzzetbegoviç

bilinen bir ilkedir. Yasama, yürütme ve yargı erklerini farklı organlara dağıtmak, iktidarın merkezileşmesine set çekecektir. İslam Devleti'nde ise yol gösterici ana ilke “şura”dır. Tek bir iktidar kullanıcısından ziyade iktidar sahibini sınırlandıran bir grup bilgin, kendi aralarında kamu politikaları için müşavere ve müzakerelerde bulunurdu. Şuranın yapılan toplantıları yönetmek üzerine kendi aralarından seçtiği bir lider de bulunurdu. Bu örnek modern siyasette rastladığımız “parlamento”ya benzemektedir. Parlamantonun yürütme erkini denetleme görevi vardır, şura da benzer bir işlev görür. Hz. Muhammed (s.a.v) şura kararlarına saygı duyar ve önerilerini dikkate alırdı. İslam tarihinde bu hususta çok belirgin bir örnek olarak Hendek Savaşı karşımıza çıkar. Sahabelerden Selman-ı Farisi, Hendek Savaşı'nda nasıl bir yol izlenmesi gerektiği tartışılırken hendek kazma fikrini ortaya atar. Sahabelerin çoğunluğu da bu görüşü destekler, ardından Hz. Muhammed'in onayıyla şehir hendek kazılarak müdafaa edilir. Resulullah (s.a.v), bu olayda da görüldüğü üzere, aldığı kararları diktayla hayata

geçirmeye çalışan biri değildi. Totaliter, demokratik olmayan, bir yönetimden ziyade yönetilenlerin de dahil olduğu katılımcı, kapsayıcı ve şeffaf bir yönetim vardı. Hulefa-i Raşidin Döneminde de bu durum açıkça görülür. Halifelerin seçimi her defasında farklı bir usulle ama demokratik ilkeler çerçevesinde gerçekleşmiştir. İzlenen çoğulcu politikalar yönetilenlerin -ümminin memnuniyetini birlikte getirmiştir. Bundan mütevellit Hz. Muhammed'in (s.a.v) hayatını sürdürdüğü, bir devlet kurduğu ve yönetilenlerin huzurla yaşadığı bu döneme İslam literatüründe “Asr-ı Saadet” denir. Asr-ı Saadet, yaşanan bütün gelişmeler ışığında insanlığın zirve noktasıdır demek iddialı olmayacaktır. Çünkü Michael H. Hart'ın Dünyaya Yön Veren En Etkin 100 ya da orijinal ismiyle The 100: A Ranking of the Most Influential Persons in History adlı eserinde de belirttiği üzere dünyanın en etkin birinci insanı olan Hz. Muhammed (s.a.v) bu dönemde yaşamıştır. Hart, Hz. Muhammed'in politik, dini ve askeri bir lider olduğundan bahsederek onun çok yönlü kimliğini vurgulamıştır. Aslında bu vurguda gözden

kaçırılmayacak bir detay vardır. Bilge Kral, Aliya İzzetbegoviç'in Doğu Batı Arasında İslam eserinden bir alıntıyla bu detayı yakalamak daha kolay olacaktır: "Saf din ve saf siyaset yalnızca fikren vardır, hayatın içindeyse bu ikisinin farklı unsurlarını birbirinden ayırmanın kimi zaman mümkün olmadığı bir karışım mevcuttur." İslam, bu harmanı gayet açık bir şekilde sunar. Dini olan aynı zamanda politiktir ve aynı zamanda askeridir. Resulullah'ın kişiliğinde de böyledir. Kendisi hem başarılı bir diplomat hem sosyal reformist hem de askeri bir liderdir. Hz. Muhammed, pek tabi bir insandı ancak İslam'ın ana kaynağı Kur'an-ı Kerim'in yaşayan temsiliydi. Bu nedenle İslam'ı yalnızca bir "din" Hz. Muhammed'i (sav) yalnızca bir insan olarak nitelendirmek tarihin akışına aykırı olacaktır.

Siyaset biliminde temellendirmeler ideolojiler üzerinden yapılır. Çeşitli ideolojik yaklaşımlar vardır ve her biri farklı bir gözlük misali kişiye farklı bakış açıları sunar. İslam bir gerçektir ve bu gerçekte her ideoloji kendine bir dayanak bulur. Ancak İslam hiçbir ideoloji değildir. İslam ideolojiler üzeri bir hakikattir. Bu bağlamda, İslam hakikatini münhasıran din üzerinden okumak yetersiz kalacaktır. Bütün paradigmaları, bütün alanları aslında İslam'ın kapsadığını fark etmek anlam dünyasında yeni bir ışık yakacaktır. Siyaset biliminin araladığı pencereden yorumlamaya çalıştığım İslam, kusursuz bir hakikattir.

İSLAM VE DOĞUM MUCİZESİ

RABİA AKSU

HALİÇ ÜNİVERSİTESİ/EBELİK

Bebeğin ana rahmine yerleşmesi tohumun toprağa ekilmesine benzetilebilir, yumurtalarda döllenmiş zigot, döllenmeyle eş zamanlı olarak korpus luteumun işlevini artırır, artan korpus luteum progesteron düzeyini artırır, böylece rahim beslenir ve kalınlaşır. Endometriyuma (rahmin en iç tabakası) yaklaşan blastosist çevresindeki trofoblast hücreler tarafından salgılanan sitolitik (hücre yıkıcı) ve proteolitik (protein yıkıcı) enzimler ile anne dokusunu parçalayıp endometrium (rahmin en iç tabakası) içine doğru girmeye başlar. Bütün blastosist (zigot) endometriyuma (rahmin en iç tabakası) gömülür. Gömülme alanında endometrium epiteli blastosistin üstünü örter. Sonunda itina ile beslenmiş toprağa tohum ekilmiş olur. İlerleyen zamamlarda anne ve bebek arasında oluşan kordon, iki canı tek eder ve yavaş yavaş tohum meyvelerini vermeye başlar, kök salar ve o kökler hayat boyu anne bebek arasında devam eden sağlam bir çınara dönüşür.

Peki bu kadar değerli bir sürecin dinler tarafından karşılığı nedir? Neden İslam?

Yahudilikte Tanrı'nın insanlara verdiği emirler arasında "be fruitful and multiply yani "verimli ve çoğalın" emri önemli bir yer tutar. Bu emir, insanların dünyayı çoğaltmalarını, nesillerini sürdürmelerini ve Tanrı'nın yarattığı dünyayı doldurmalarını içerir. İlk Tevrat kitabı olan Yaratılış (Genesis) kitabında geçer ve Yahudi toplumunda aile kurmayı, çocuk doğurmayı kutsal bir görev olarak tanımlar. Yahudi inancına göre Mesih, Yahudi bir anne ve babadan gelecektir. Bu nedenle, Yahudilikte çocuk doğurmak, Mesih'in gelecekteki gelişine hazırlık olarak da görülebilir. Yahudilerin yüzyıllarca birçok sıkıntılarla karşılaşmalarına, sürgün edilmelerine, başka ulusların egemenliği altında yaşamalarına rağmen milli ve dini benliklerini nasıl korudukları ve yok olup gitmedikleri hep merak edilmiştir. Bu açıdan Yahudilikte nesli devam ettirme, çocuk sahibi olma ve çoğalmanın nasıl değerlendirildiği onların tarih boyunca önemsedikleri seçilmişlik inancının anlaşılması açısından da önem arz etmektedir. Bu sebepler ve daha fazlası, Yahudilikte çocuk doğurmanın ve aile kurmanın neden önemli olduğunu açıklar.

Hristiyanlığın merkezinde ise İsa'nın doğumu, hayatı, ölümü ve dirilişi yer alır. İsa'nın doğumu, Hristiyan inancında büyük bir öneme sahiptir çünkü bu, Tanrı'nın insanlığı kurtarmak için insan bedenine gelerek dünyaya geldiği zamandır. Hristiyanlar için Tanrı'nın insanlığı sevdiğinin, onları kurtarmak için eşi benzeri olmayan bir şekilde eyleme geçtiğinin bir işareti olarak görülür. "Tanrı, Hz. Meryem'e kendi ruhunu üfledi ve Hz. İsa, embriyo olarak annesinin rahmine yerleşti. Diğer bir deyişle, tanrının ruhu, Hz. İsa oldu ve annesinin vücudunda oluştu. Bu durumda, tanrı kendi oğlunu özünden yarattı; fakat kadının vücudunda teşekkül etti." sözlerine inanılır.

İki semavi dine baktığımızda ortak soru şu :

Bu kadar zahmetli bir süreç de kadını ve çekilen acıyı nasıl tanımlıyorlar? Havva'nın Hatası...

Hz. Adem ve Havva'nın yaratılışına dair Yahudi düşüncesinde detaylı bir şekilde anlatılmaktadır. (Yaratılış bab/2:4'den bab/3:24'e kadar bu süreç anlatılır.) Allah onları yasak ağacın meyvesinin yenmesini her ikisi için de yasakladı. Yılan Havva'yı, Havva da Adem' i kendisiyle yemesi için kandırdı .

Allah, bu yaptığından ötürü Adem 'i kınayınca , o bütün suçu Havva' ya attı ; 'Burada benim yanıma verdiğin bu kadın , o ağacın meyvesinden bana bir miktar verdi ve ben de yedim. 'Bunun ardından Allah Havva' ya şöyle buyurdu: Çocuk doğururken sana çok acı çektireceğim. Kocana muhtaç olacaksın. Seni o yönetecek.

Hristiyanlıkta da buna benzer bir tutum vardır. Ahd-i Atik'te birkaç anne-baba iyiliği, saygı ve sevgiyi emreder ve ona karşı saygısızlık yapanları da kınar. Tüm bunlar bir yana, anne için ister doğum esnasında çektiği acılar olsun, ister evlat büyütürken ve onları emzirirken düştüğü zorluklar olsun sevgi ile söz edilmez. Ahd-i Cedid'de anneye karşı saygı ile ilgili ifadeler bulmak bir hayli zordur ve hatta içerisinde yer alan birçok konudan Allah'a ulaşmayı engelleyen en önemli faktörlerden birisinin anneye karşı sevgi ve saygı göstermek olduğuna inanılır. Ayrıca Ahd-i Cedid Hz. İsa'yı annesine karşı saygısız birisi olarak resmetmektedir.

Peki İslam doğumu ve onunla birlikte gelen annelik sıfatını nasıl tanımlıyor ?

İslam'da ise anneye verilen değer in eşi ve benzeri yoktur. Kuran-ı Kerim Allah'a kulluktan sonra anne- babaya saygıyı ve sevgiyi öğütlemiştir. Lokman suresi 14. Ayete bakarsak "Biz insana anne babasıyla ilgili öğütler verdik. Annesi, güçten kuvvetten düşerek onu karnında taşımıştır; çocuğun sütten kesilmesi iki yıl içinde olur. Bunun için (ey insan), hem bana hem anne babana minnet duymalısın; sonunda dönüş yalnız banadır." Yukarıda ki cümleyi daha net şekilde anlayabiliriz.

Kadını İslam'da bu kadar özel kılan, Peygamberimiz(sav) 'Cennet annelerin ayakları altındadır.' hadisinin bir parçası olmanın sebebi Kur'an'ı kerimden Meryem suresinden de anlamak epeyce mümkün...

﴿24﴾ Aşağısından biri ona şöyle seslendi: "Tasalanma! Rabbin senin altında bir su kaynağı yaratmıştır﴿25﴾ (Şu) hurma ağacını da kendine doğru silkele ki, üzerine taze, olgun hurma dökülsün.﴿26﴾ Ye iç, gözün aydın olsun! İnsanlardan birini görürsen de ki: Ben, çok esirgeyici olan Allah'a adakta bulundum; artık bugün hiçbir insanla konuşmayacağım." Bu ayetlerden anlaşılacağına üzere Hz. Meryem'e doğumla birlikte büyük nimetler bahşedilmiştir, 26. Ayette gözün aydın olsun ifadesini kullanarak doğumun güzelliğine vurgu yapılmıştır.

Aynı zamanda '﴿16﴾ Kitapta Meryem'i de okuyup an. Hani o, evinden ayrılarak doğu tarafında bir yere çekilmişti.' ayetinde Hz. Meryem'in önemine vurgu yapılmış ve çokça anlatılması istenmiştir. Buradan şu sonuç çıkarılabilir: Allah Meryem'in çektiği ızdırabını ve teslimiyetini önemsemiştir.

Çekilen Zahmet Karşılıksız Değildir! İslam anlayışında kişinin karşılaştığı hiç bir sıkıntı ve zahmet boşuna değildir. Yaşanan her zorluk, bunu idrak edebilen kimse için bir öğrenme sürecidir. Gebelik ve doğumun zahmetli ve yorucu bir süreç olduğu malumdur. Kur'an-ı Kerim'de bu hususa "İnsana anne ve babasına iyi davranmasını emrettik. Annesi onu zahmete katlanarak taşıdı ve zorluk çekerek doğurdu." (Ahkaf/15) ayetiyle işaret edilmektedir. Bununla birlikte, "doğumun kolaylaştırılacağı" (Abese/30) ve "her zorlukla birlikte bir kolaylık olduğu" (İnşirah/5-6) hatırlatılarak bu hususta manevi bir destek de sunulmaktadır. Hz. Peygamber ise müminin çektiği her sıkıntının onun için uhrevi bir mükâfata dönüşeceğini haber vermektedir. (Buhari)

Buradan anlayacağımız üzere İslam kadının özünü ve mahiyetini önemseyen tek dindir.

İSLAM HUKUKUNDA ŞAHİTLİK KAVRAMI

SENA BİLGİN

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ / HUKUK FAKÜLTESİ

Adaletin sağlanması ve toplumsal düzenin korunması her toplum için temel bir gerekliliktir. İslam Hukuku da bu temel değerleri korumak ve adaleti tesis etmek adına belirli kurumlara sahiptir. Bu kurumlardan biri de şahitliktir. İslam Hukuku'nda şahitlik, sadece hukuki bir kavram değil, aynı zamanda adaletin temel taşlarından biri olarak kabul edilir. Bu yazıda, İslam Hukuku'nda şahitlik kavramının önemi ve mahiyeti açıklanmaya gayret edilmiştir. Kur'an ve Hadislerdeki temellere dayanarak şahitlik kavramının anlamı ve önemi vurgulanacak, şahitliğin şartları detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Son olarak da bu kavramın İslam Hukuku'ndaki yerine ışık tutulmaya çalışılacaktır.

Kur'an ve Hadislerde Şahitlik:

İslam Hukuku'nda şahitlik kavramı, Kur'an'ın pek çok ayetinde ve Peygamberimiz(s.a.v.)'in hadislerinde detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Kur'an'da Maide Suresi'nin 8.ayetinde, "Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutun, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Herhangi bir topluluğa duyduğunuz kin, sizi adaletsiz davranmaya itmesin. Adaletli olun; bu, takvâya daha uygundur. Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır." buyrulmaktadır. Burada; İslam'ın sosyal, hukuki ve ahlaki amaçlarını önemli bir kısmı özetlenmektedir, ayette ahlaki bir erdem olarak bahsedilen adalet, sosyal hayatın en önemli denge unsuru ve teminatıdır. Ayrıca Allah katındaki en üstün değer olan takvaya erebilmeleri için adaletli olmaları ve adaletle şahitlik etmeleri emredilmektedir. Şahitlik kavramı, müdayene ayeti olarak da bilinen ve aynı zamanda Kur'an'ın en uzun ayeti olan Bakara Suresi 282.ayette de ayrıntılı bir şekilde zikredilmektedir.

Ayrıca, Peygamberimiz(s.a.v.)'in hayatından pek çok hadiste şahitlikle ilgili örnekler bulunmaktadır. Bunlar arasından belki de en dikkat çeken şu rivayettir:

"Abdurrahman b. Ebû Bekre'nin naklettiğine göre, babası (Ebû Bekre) (r.a.) şöyle anlatmaktadır:

"Resûlullah (s.a.v.) üç kere, 'Size büyük günahların en büyüğünü söyleyeyim mi?' buyurdu. 'Evet söyle yâ Resûlallah!' dedik. Bunun üzerine Resûlullah, 'Allah'a ortak koşmak ve anne-babaya saygısızlık/kötülük etmektir.' buyurdu. Sonra arkasına yaslanmış hâldeyken doğruldu ve şöyle dedi: 'Dikkat edin (bir de) yalan söylemek ve yalancı şahitlik yapmaktır. Dikkat edin (bir de) yalan söylemek ve yalancı şahitlik yapmaktır.' Bu cümleyi o kadar çok tekrarlardı ki 'Susmayacak.' dedim." (Buhârî, Edeb, 6)

Bu örnekler, İslam'da şahitlik kavramının sadece bir hukuki kavram olmanın ötesinde, aynı zamanda dini bir sorumluluk ve adaletin sağlanması için bir araç olduğunu göstermektedir. Peygamberimiz (s.a.v.)'in hayatından ve Kur'an'daki ayetlerden alınan örneklerle şahitlik kavramının derinliği ve önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

Şahitliğin Şartları:

Şahit: bir olaya tanık olan ve onu ilgili yerlerde aktaran kişidir. Şahitlik, adaletin gerçekleşmesine ve hakkın ortaya çıkmasına vesile olduğu için İslam hukukçuları şahitlerde bulunması gereken bazı şartlar belirlemişlerdir. Bu şartların bir kısmı doğrudan Nass'a, bir kısmı da şahidin doğru söylememe ihtimalini ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır içtihadı dayanır.

Akil ve Baliğ Olma: Şahitlik yapacak kişinin akıl sağlığına ve erginlik durumuna sahip olması gereklidir. İslam Hukuku'nun genel kabulüne göre, çocukların, delilerin ve sarhoşların şahitlikleri kabul edilmez. Ancak Ahmed b. Hanbel'den bir rivayete ve İmam Mâlik'e göre yaralamalarda ve öldürmelerde çocukların birbirlerine karşı şahitlikleri kabul edilir.

Hürriyet: Cumhura göre şahitlik yapacak kişinin hür olması şarttır. Yani kölelerin veya bağılıların şahitlikleri geçerli değildir.

İslam: Müslüman olmayan bir kişinin, bir Müslüman aleyhine şahitlik yapması kabul edilmez. Fakat Hanbelilere göre yolculuk esnasında ve bir Müslümanın bulunmaması halinde vasiyete ait konularda gayri müslimin şahitliği de kabul edilebilir.

Şahidin Görür Olması: Bu, Ebû Hanife ve Şafilere göre şarttır. Çünkü bir kimsenin bir olaydan haberdar olması ve onun haberi ile hüküm verilebilmesi için olayı görmesi lazımdır.

Konuşabilir Olma: Bu şart Hanefi ve Hanbelilere göre. İmam Şafi ve Malikilere göre ise, konuşmayan eğer işaretlerle meramını ifade edebilirse şahitliği kabul edilir.

Adalet: Şahitlik yapacak kişinin adil olması büyük bir öneme sahiptir. Adalet, büyük günahlardan kaçınmayı ve fazilet sahibi olmayı ifade eder. Şahit, geçmişteki davranışlarına göre adil bir kişi olarak kabul edilir. "...içinizden adaletli iki kişiyi şahit tutun ve şahitliği Allah için özenle yerine getirin..."(Talak Suresi 65/2)

Mürüvvet: Şahitlik yapacak kişinin, toplumun beğenmediği ve düşüklük saydığı bayağı hareketlerden kaçınması beklenir. Çünkü böyle davranan kişi gayri ciddi sayılır ve meselelere önem vermez. Örneğin, yolda yürürken yiyip içen, damlarda kuş uçuran, hamama peştemalsiz giren kişilerin şahitliklerinin kabul edilmeyeceğinden bahsedilmektedir.

Bahsedilmesi gereken önemli bir husus da şahitliklerinde töhmet söz konusu olanların birbirleri lehlerine şahitlikleri caiz değildir. Buna göre eşlerin(Ebu Yusuf ve İmam Şafi buna karşı çıkar, eşlerin birbirleri lehindeki şahitliklerinin kabul edileceğini söylerler.), ebeveyn ile evladın ve kardeşlerin birbirleri lehindeki şahitlikleri geçerli değildir. Ve tabi düşmanların ve hasımların da birbirleri ile ilgili şahitlikleri kabul edilmez.

İslam'da tarih boyunca şahitlik büyük bir önem arz etmiştir bunun hukuk alanındaki görünümü ise şahitliğin hakların ispatındaki en önemli delil olmasıdır. Şahidin şehadeti ile mallar el değiştirir, insanlar hapse atılır, dövülür hatta öldürülürler. Dolayısıyla şahidin adil olması ve doğruluktan ayrılmaması gerekir. Yalancı şahitlik şüphesiz son derece çirkin ve uhrevi sorumluluğu olan büyük bir günahdır. İslam hukukçuları, yalancı şahitler için cezayı sadece ahirete bırakmamışlar, dünyada da birtakım cezalar öngörmüşlerdir. Yalancı şahitlere, yalan yere şahitlik etmeleri yüzünden sebep oldukları maddi zararın tazmininin yanı sıra başka cezalar da verilmektedir. Bunun yanında, yalancı şahit için genelde belli bir ceza tespiti yapılmamış, bu tamamen hakimnin takdirine bırakılmıştır. İmam Ebû Hanife yalancı şahidin caddelerde teşhir edileceğini, Ebu Yusuf ve İmam Muhammed ise dayak ve hapis cezası ile cezalandırılacaklarını söylerler. Buradan da anlaşılacağı üzere yalancı şahitlik büyük cezalarla kınanmış ve önlenmeye çalışılmıştır.

“

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ عَلَىٰ آلَا تَعْدِلُوا إِعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

“Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutun, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Herhangi bir topluluğa duyduğunuz kin, sizi adaletsiz davranmaya itmesin. Adaletli olun; bu, takvâya daha uygundur. Allah’tan korkun. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır.” Mâide,8

İSLAM'IN ALTIN ÇAĞI'NDA KİMYA

SÜMEYYE EBRAR BUDAK
BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ/KİMYA

“Cabir bin Hayyan’ın ve diğer İslam bilginlerinin eserleri, modern kimyanın temelini oluşturmuş ve kimya biliminin gelişimine büyük katkılarda bulunmuştur.”

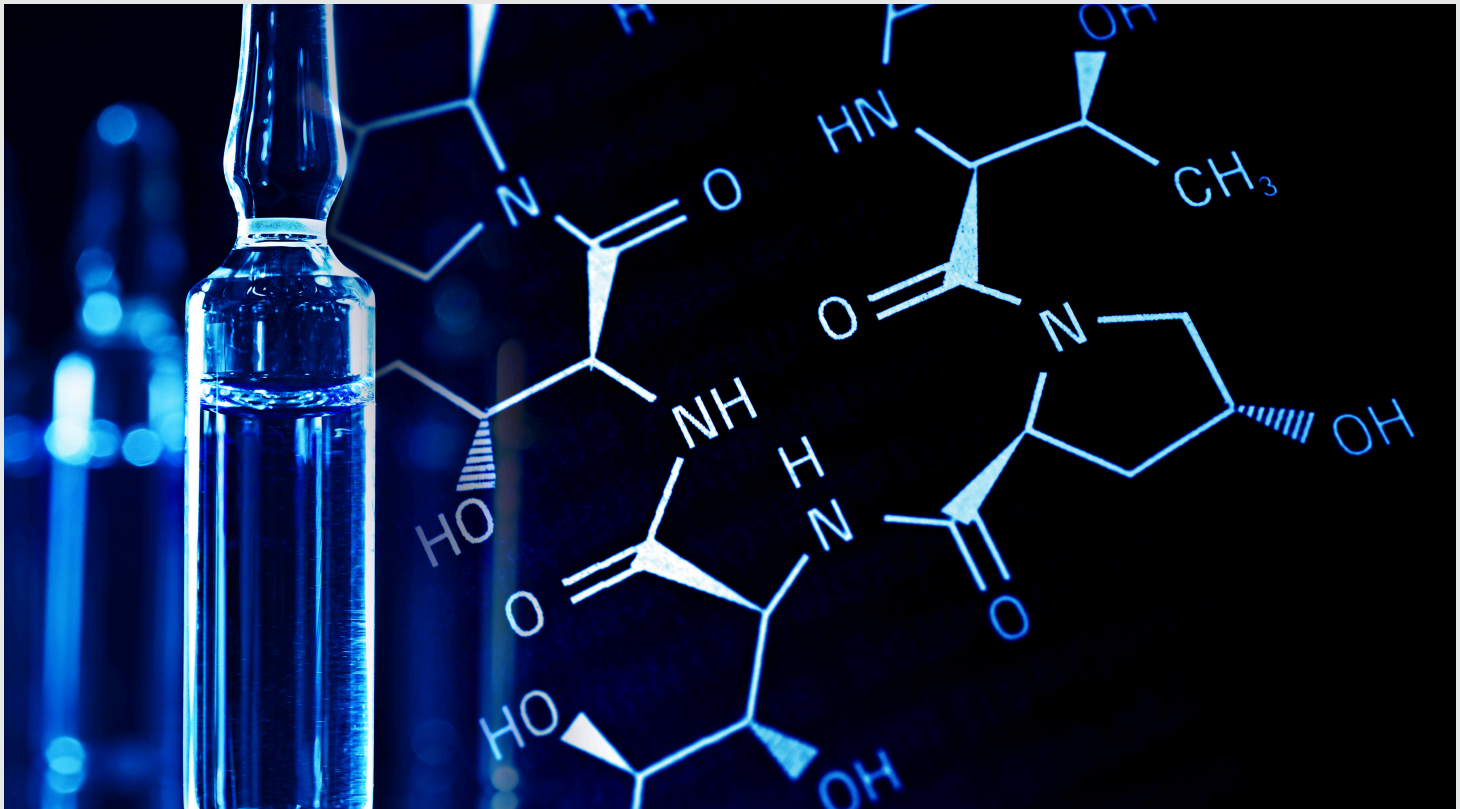

İslam medeniyeti, tarih boyunca bilimin ve entelektüel ilerlemenin önemli bir merkezi olmuştur. Özellikle İslam'ın Altın Çağı olarak bilinen dönemde, bilim ve felsefe alanlarında büyük bir ilerleme yaşanmıştır. Bu dönemde, kimya da önemli bir yükseliş yaşamış ve İslam dünyasında büyük bir ilgi görmüştür. İslam'ın Altın Çağı, 8. ve 14. yüzyıllar arasındaki İslam dünyasındaki kültürel ve bilimsel canlanmanın yaşandığı dönemdir. Bu dönemde, İslam bilginleri matematik, astronomi, tıp, felsefe ve kimya gibi birçok alanda büyük başarılar elde etmişlerdir. İslam dünyası, bilime ve bilimsel araştırmalara büyük bir değer vermiş ve bu sayede bilimsel birikimi artmıştır.

Cabir ibn Hayyan, İslam dünyasının en ünlü kimyagerlerinden biridir. Onun, kimya alanındaki çalışmaları ve eserleri, İslam tarihinde büyük bir etki yaratmıştır. Cabir ibn Hayyan, kimyanın temel prensiplerini formüle etmiş ve kimya laboratuvarlarında deneysel çalışmalar yapmıştır. Onun en önemli katkılarından biri, kimya bilgisini sistematik bir şekilde düzenlemiş olmasıdır. Kimya alanında temel prensipleri ve kavramları formüle etmiş ve kimyanın temelini oluşturmuştur. Ayrıca, Cabir ibn Hayyan, kimyasal süreçleri ve reaksiyonları anlamak için birçok deneysel çalışma yapmış ve bu alanda önemli keşifler yapmıştır. "Kitab al-Kimya" (Kimya Kitabı) adlı eseri, kimya bilgisini sistematik bir şekilde sunan önemli bir kaynaktır. Bu eserde, kimyanın temel prensipleri, elementlerin özellikleri ve kimyasal reaksiyonlar detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Cabir ibn Hayyan'ın eserleri, bugün hala bilimin evrensel bir çabası olarak görülmekte ve kimya biliminin gelişimine büyük katkılarda bulunmaktadır.

İslam dünyasında kimya, birçok alanda pratik uygulamalara sahipti. Kimyanın tıp, metalurji, cam yapımı, kâğıt üretimi ve parfümeri gibi alanlardaki uygulamaları büyük bir öneme sahipti. İslam bilginleri, kimyanın teorik bilgisini pratik işlerde kullanarak, sanayi ve teknoloji alanlarında büyük bir ilerleme sağlamışlardır. Pratik uygulamaların yanı sıra birçok teorik gelişme de yaşanmıştır. Özellikle Cabir ibn Hayyan gibi bilginler, elementlerin özellikleri, atomlar ve moleküllerin yapısı gibi konuları detaylı bir şekilde incelemişlerdir. İslam'ın Altın Çağı'nda, kimya bilimi daha sistemli bir şekilde incelenmeye başlanmıştır. Kimya, elementlerin özellikleri, bileşiklerin yapısı ve kimyasal reaksiyonlar gibi konuları kapsayan bir bilim dalı olarak tanımlanmış, kimya biliminin temeli oluşturulmuştur.

İslam'ın Altın Çağı'nda yapılan kimya çalışmaları, bugün hala etkisini sürdürmektedir. Cabir bin Hayyan'ın ve diğer İslam bilginlerinin eserleri, modern kimyanın temelini oluşturmuş ve kimya biliminin gelişimine büyük katkılarda bulunmuştur. İslam dünyasındaki kimya mirası, bilimin evrensel bir çabası olarak görülmekte ve bugün hala takdir edilmektedir. İslam'ın Altın Çağı, bilimin ve entelektüel ilerlemenin zengin bir dönemidir. Bu dönemde, kimya da İslam dünyasında büyük bir yükseliş yaşamış ve Cabir ibn Hayyan gibi büyük bilginlerin çalışmalarıyla önemli bir noktaya gelmiştir. İslam dünyasındaki kimya mirası, bugün hala bilimin evrensel bir çabası olarak görülmekte ve bilimin gelişimine büyük katkılarda bulunmaktadır.

İSLAM HUKUKU VE MODERN HUKUK SİSTEMLERİ

TUBA TEKİN

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ (UOLP-HAMBURG ÜNİVERSİTESİ)

Hukuk ve İslami ilimlerin kesişim noktaları oldukça derin ve karmaşıktır. İki alan arasındaki ilişkiyi anlamak için, öncelikle her birinin kendi içindeki temel prensiplerini anlamak önemlidir.

Hukuk, genel olarak bir toplumun düzenini sağlamak, adaleti temin etmek ve bireyler arasındaki ilişkileri düzenlemek için oluşturulan kurallar bütünü olarak tanımlanmakta.

Modern hukuk sistemleri genellikle devlet tarafından belirlenen yasalara dayanır. Bununla birlikte, hukukun kökenleri antik uygarlıklara kadar uzanır ve çeşitli kültürlerde farklılık gösterir.

İslami ilimler ise İslam dininin öğretilerini anlamak ve yorumlamakla ilgilenir. Kur'an ve hadisler temel kaynakları oluşturur ve İslam hukuku (şariat) bu kaynaklara dayanır. İslam hukuku, İslam toplumunda bireylerin ve toplumun davranışlarını düzenlemek için Allah'ın iradesini yansıtan hükümleri içerir. Hukuk ve İslami ilimler arasındaki kesişim noktalarından biri adalettir. Her iki alanda da adaletin sağlanması önemlidir. Hukuk, adil bir toplum düzeni kurmak için kurallar oluştururken, İslami ilimler de Allah'ın adaletini yeryüzünde tecelli ettirmeyi amaçlar. Dolayısıyla, İslam hukuku da adaletin sağlanması üzerine kurulmuştur.

Başka bir kesişim noktası ise ahlaki değerlerdir. Hukuk, toplumun ahlaki değerlerini korumak ve teşvik etmek için çeşitli yasaları içerir. Benzer şekilde, İslam ahlaki değerlere büyük önem verir ve Müslümanlar için doğru ve yanlışın belirlenmesinde rehberlik eder. Ancak, hukuk ve İslami ilimler arasındaki ilişki bazen karmaşık olabilir. Modern hukuk sistemleri genellikle laik bir temele dayanırken, İslam hukuku dini prensiplere dayanır. Bu durum, çeşitli toplumlarda hukuki ve dini otoriteler arasında çatışmalara neden olabilir. Aslında ahlaki toplum oluşturma ve adaleti tecelli ettirme niyetleri iki sistemde de ortak iken, bu amaçların dayandırıldığı temel anlaşılacağı üzere farklıdır. Modern hukuk sistemlerinde kanunların ve temel hakların kaynağının ne olduğu da tartışma konusudur. İnsan onuru ve haysiyetine dayandırılan bu hakların kaynağına iki temel bakış açısı bulunmaktadır: Dini bir temele dayandıranlar ve seküler etik çerçevesinde açıklayanlar. Anladığımız üzere dini bir temele dayanmayan hukuk sistemlerinde de kanunların ve hatta daha önemlisi kanunları koymak için sınırlayıcı olan temel hak ve özgürlüklerin dayandırıldığı dini teoriler mevcuttur.

İslam Hukuku bize bu onlarca teorilerden farklı olarak gerek medeni hukuk ilkelerini gerek de ahlaki ve insan özgürlüklerine dair ilkelerde hatta idare hukuğu ilkelerini ilahi olarak sunmakta ve hayatın her alanına değinmekte.

Hukukun sadece bir insan yapımı kural koymaca olmadığı ve düzenin sağlanması adına, kanunların herkesçe bir karşılığı ve meşrutiyeti olmasını sağlamakta. Yoksa bir ilkenin veya kanunun doğru mu yanlış mı olduğu kanısına varmak veya herhangi bir ilkeye veya davranışa iyi veya kötü demek sahip olun ideoloji, düşünce veya amaca göre değişkenlik gösterip bir bütünlük ve kesinlik oluşturamayacaktır.

İslam'ın insanlara doğru yolu gösterdiği ve her alanda hukuki olarak refah getireceği konusunda Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed'in (sav) hadislerinde birçok örnek bulunmaktadır. İslam, hem dini hem de dünyevi konularda rehberlik eden kapsamlı bir sistem sunar. Öncelikle, Kur'an'da insanları doğru yola yönlendiren birçok ayet bulunmaktadır. Örneğin, Nur Suresi'nin 35. ayetinde Allah şöyle buyurur:

" Allah, gökleri ve yeri yaratmıştır. Onda nice ayetler vardır ki, onlar düşünüp öğüt alacak kimseler için açık seçiktir." (Nur 24:35)

Bu ayet, insanların Allah'ın yaratılışındaki mucizeleri gözlemleyerek ve düşünerek doğru yolu bulabileceklerini vurgular. İslam hukuku konusunda da Hz. Muhammed'in (sav) hadislerinde önemli rehberlikler bulunmaktadır. Örneğin, Hz. Muhammed (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kendiniz için istediğinizi başkaları için de istemedikçe (gerçekten) iman etmiş olmazsınız." (Buhari, İman, 7)

Bu hadis, insanların birbirlerine karşı adil ve empatik olmalarının önemini vurgular ve bu da İslam hukukunun temelinde yatan adalet ilkesini destekler. Ayrıca, İslam hukuku, mal ve mülkiyet haklarını korurken, aynı zamanda yoksullara ve muhtaçlara yardım etmeyi teşvik eder. Hz. Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Yoksula yapılan yardım, Allah'ın yolunda yapılan bir harbe eşittir, oruç tutanın cehennemden kurtuluşunu sağlar ve günahları bağışlar, hasta bir insanın şifasına vesile olur, borcu olanın borcunu ödemesine yardımcı olur ve sıkıntı içindeki mümin kardeşe yardım etmenin sevabı gibi." (Tirmizi, Zekât, 1)

Bu hadis, İslam'ın sosyal adalet anlayışını ve yardımlaşma kültürünü vurgular. Bu ayet ve hadisler, İslam'ın insanlara doğru yolu gösterdiğini ve her alanda hukuki olarak refah getireceğini vurgular. İslam hukuku, adalet, merhamet, empati ve iyilik üzerine kurulmuş bir sistemdir ve bu değerlerin uygulanmasıyla toplumda barış ve refah sağlanır. Uygulanabilmesi için de ehil ve işleyen bir oluşum kurmak çok önemlidir. Allah'ın koyduğu kanunların pratik hayatta adaleti sağlaması için bunu her alanda uygulayabilecek bir ortam oluşturulmalı.

BİR LİSAN BİR İNSAN

ZEHRA YEŞİLYURT
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ/ FRANSIZCA
MÜTERCİM-TERCÜMANLIK

İSLAMOFOBİ VE İSTİMALET POLİTİKASI

İslamofobi kelimesi ilk kez 1991’de kullanılmış olup 11 Eylül saldırıları ile gündeme gelmiştir. Fakat aslında tarihi kökenleri Endülüs’ün Emeviler tarafından fethine kadar inmektedir. Haçlı seferlerine asker devşirmek isteyen kilise mensupları; aradaki dilsel, dîni ve kültürel kopukluklardan faydalanarak İslam aleyhinde birçok propaganda yapmıştır. İslam’ın Hristiyanlığa karşı “tehdit ve tehlike” olduğu fikrine zemin hazırlamıştır. Ancak tarih tekerrürden ibaret olsa da bu hususa çok daha temkinli yaklaşan ve fetih hareketlerinden önce o bölgenin hem kültürü, hem demografik yapısı hem de dilini en iyi şekilde öğrenen birçok komutan ve lider tarih sahnesine çıkmıştır.

Bu liderlerden benim için akılda en kalıcı olanı 8 lisan bilen Fatih Sultan Mehmed olmuştur. Çünkü o gerek İstanbul’un fethi gerekse Balkanlarda gerçekleştirdiği fetihlerden dil bilmenin getirdiği bütün avantajlara sahipti ve bunu diğer Osmanlı padişahları gibi istimalet yani “Hoşgörü Politikası” ile harmanlayan Fatih Sultan Mehmed, gayrimüslim halkın muhabbetini ve güvenini kazanıp, sağlam bir Müslüman ve İslam tasavvuru tesis etmeyi başarmıştı. Ancak, günümüz dünyasında maatteessüf, toplumlar arasında devasa bariyerler var ve bunların hepsi aslında temele indiğimizde insanın ifade gücünün yetersizliğinden kaynaklı. Şu çok nettir ki bir insanın sözünün gücü bittiğinde, gücünün sözü başlar. Bu durumun önemiyetini bilen, alemlere rahmet olarak gönderilen sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) dilin gücünün farkında olmuştur. Öyle ki bir gün vahiy katibi olan Zeyd bin Sabit’ten İbranice ve Süryanice öğrenmesini istemiştir. Hatta bunun üzerine Zeyd Bin Sabit Yahudilerden ve Süryanilerden aldığı mektupları anlamak ve onlara gereken cevabı yazmak için sadece 15 günde İbraniceyi öğrenmiştir.

“

“Tercümanlar; diller, kültürler, insanlar arasındaki bariyerleri yıkıp sarsılmaz köprüler inşa etmek mecburiyetindedir.”

Hi!

嗨

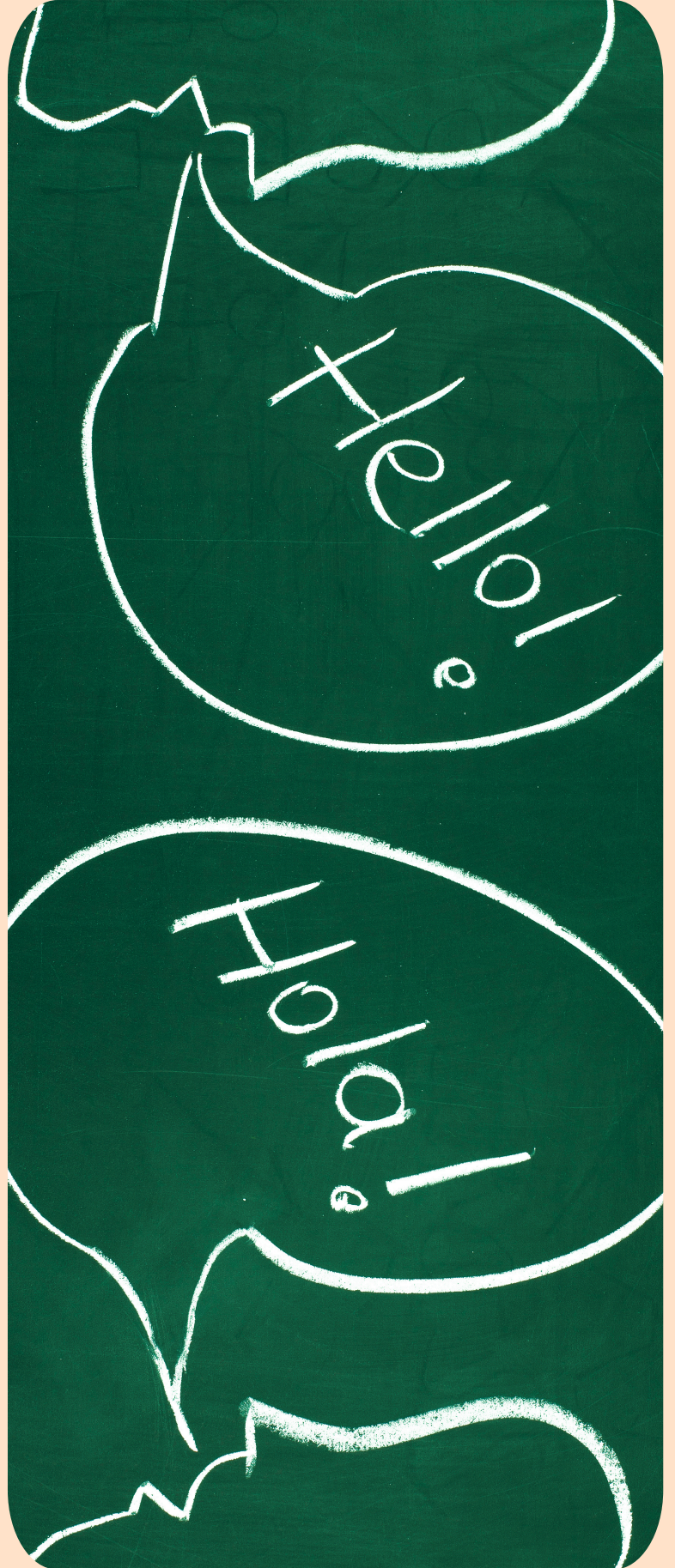
Hola!

TERCÜME FAALİYETLERİ VE İŞLEVLERİ

Daha ayrıntılı bakacak olursak aslında Nureddin Yıldız'ın da söylediği gibi yabancı dil, Müslüman için silah niteliğindedir. Günümüzde özellikle istihbarat alanında en çok ihtiyaç duyulan gereksinimlerden de biridir. Bilhassa, İslam dünyasına tercüme çalışmaları sayesinde giren felsefe, mantık, astroloji ve tıp eserleri, İslam'ın yayılması ile gerçekleşen ilim ve kültür yayılması, Kur'an'ın farklı dillere tercümesi ve daha iyi anlaşılması, İslam'a girenlerin sayısında yaşanan büyük artışlar, insanların lisanın gücünü kullanması ile mümkün olmuştur. Bundan sebep, lisanın gücü reddedilemez bir gerçektir. Özetle, bir Müslüman silahsız olmamalıdır ki kendini savunacak gücü olsun.

Bu noktada tercümanların da sadece mesleğine değil, İslam'a ve insanlığa karşı birçok vazifesi var. Tercümanlar; diller, kültürler, insanlar arasındaki bariyerleri yıkıp sarsılmaz köprüler inşa etmek mecburiyetindedir. Çünkü günümüz dünyasında, geçmişte olduğu gibi hâlâ bu zaatlardan yararlanarak, algı oluşturup toplumları birbirlerine kırdırmak çabasında. Tüm bunları büyük ölçüde azaltmak, daha sağlam zemin üzerine oturtmak için hangi alanda çeviri yapmamızın bir önemi olmaksızın, nerede olursak olalım, kimliğimizi ve ona uygun davranarak örnek olmamız gerektiğinin bilincinde olmalıyız. Elimizde olan bu denli kıymetli bur imkanı İslamî kimlikle yoğurabilirsek insanlara İslamiyeti anlatmak, diplomaside öne çıkmak, günümüzün en modern popüleritesi olan ırkçılıktan kurtulmak, sadece dil öğrenmekle yetinmeyip o dilin getirdiği kültür ve garibi okuyarak geniş kitlelere ulaşmak gibi büyük değişimlere öncülük edebiliriz.

Özetle, bizler “Çin'e dahi olsa, ilmi arayınız.” diyen bir Peygamberin ümmeti olarak ilmin peşinden koşmak durumundayız. Bu bahsini ettiğim bütün muhteva, hakikatte öncelikle kendime vermek istediğim bilincin kelimelere dökülmüş hâlidir. Bizler mesleğimiz ne olursa olsun, örnek şahsiyetler olarak kimliğimiz olan İslam'ı ahirete kadar layıkıyla taşıyabilmeliyiz. Çünkü üzücü olsa da maalesef “İnsanlar artık dini araştırmak yerine sadece insanlara göre dini yargılıyor.” Hal böyle olunca da Fransa, İsveç, Hollanda, ABD gibi birçok ülkede İslam'a karşı nefret söylemleri ve saygısızlıklar gitgide dozunu artırıyor. Hatta bundan güç alan bazı terör grupları da dünyanın gözü önünde soykırım suçu işleyecek kadar alçalmış durumda. Bu durumda biz Müslümanlara düşen İslam'a olan ön yargı ve bütün klişeleri yıkmak ve gerçeğe uygun bir algı oluşturmaktır ki zannımca yaşanan güncel olaylar hasebiyle aslında bir noktada bu dönüşüm başlamış durumda. Son olarak güç olabilecek her unsuru elimizde tutmak için canla başla emek vermemiz gerekir. Çünkü sözü yetmeyen devletlerin gücü kırılmadıkça dünya asla daha iyi veya adil bir yer olmayacak.

İSLAM VE TIP EKSENİNDE: ŞİFA

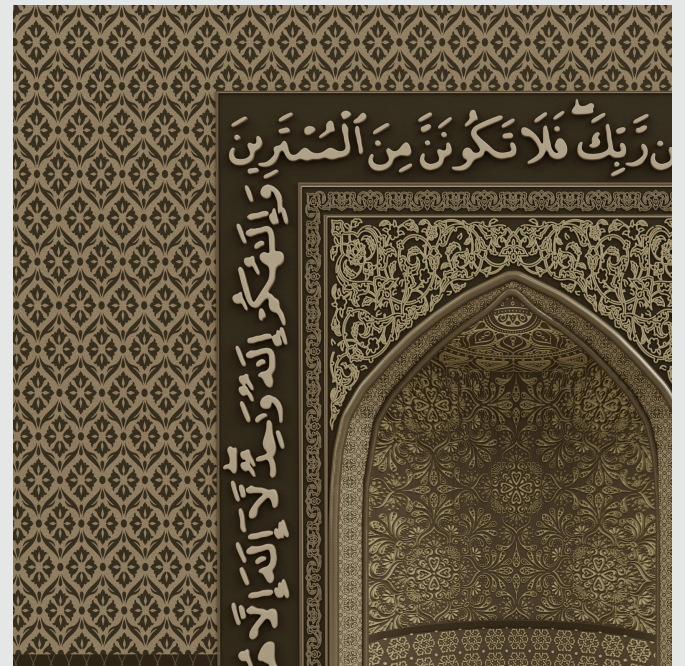
ZEYNEP İKRA AYGÖREN
CERRAHPAŞA TIP FAKÜLTESİ

İnsan tek bir parçadan oluşan bir bütün değildir. Bir kaç temel esas üzerinde yaratılmıştır. Bu esasları maddi tarafıyla beden; manevi tarafıyla ise kalp, akıl ve nefes yani ruh oluşturur. İnsan bedeni zamana duyarlı bir şekilde gün geçtikçe eskijen, yavaşlayan ve yaşlanan bir yapıdayken ruh için aynı şeyi söylemek pek mümkün değildir. Ruh öyle bir yapıya sahiptir ki gencecik bireylerin kimi zaman bir ihtiyar ruhu taşıdığına, ihtiyar bireylerinse nadiren de olsa genç bir ruha sahip olduğuna rastlanılabilir. Peki bu farklılık ya da ruhun genç kalmasını sağlayan nedir ki beden durmadan yaşlanırken ruh zamana direnebiliyor? Bu hâlin oluşmasında inanç sistemlerinin epey etkisi olduğu aşikâr. Kalben bir şeye tutunan ve bunu aklen de kabul eden insanı hayata bağlayan bir bağ vardır. Bu bağ öyle bir yapıdadır ki insanın evvelinden bulunan, gerekli özen gösterilmezse pas tutup kopma riski olan; gerekli özen gösterildiğindeyse bu özeni devamlı bekleyen ama kopması epey güç bir hal alan görünmez bir bağ. İnsan fıtratı esas ile bu bağ ile yaratılır. Ancak fıtratına ters işler yaptığı zaman bağ zamanla kopar ve ruhsal, kimi zamanda bedensel problemler kendinde zuhur eder.

Bazı insanlar hayatında ve bedeninde yaşadığı birtakım sorunlara, dünyadaki imtihanlarına yüzeysel bir perspektiften bakıp fıtrat bağının zayıfladığını fark etmeden yani sorunun kaynağını bilmeden bocalayıp durur. Bu tür insanlar yaşadığı sağlıksal sorunlarda çözümü yalnızca tıpta yani dünyevi yollarda arayıp şifa bulmayı umarlar. Buldukları şifa bedeni tedavi eder etmesine ama söz konusu ruh olunca alınan ilaçlar kalbi, vicdanı, zihni tedavi etmez, edemez. Bir nevi uyuşturucu gibi bedenin iyileşmesiyle iş bitmiş yanılgısı, yaşananlara karşı insanı soyutlaştırır. Bu noktada durup bu soyutlaşmadan, acizlikten ve bulunulan hâletiruhiyeden nasıl çıkabileceğimizi bir düşünelim. En başında da bahsettiğim üzere ruhun direnmesinde inanç sistemlerinin etkisi yadsınamaz. O halde bireyin özünde bulunan ve inancının da temelini oluşturan tevhid inancımızı heybemize alsak ve her şeyin Allah'tan geldiğini bilerek ve O'na sırtımızı yaslayıp güvenerek İslam hastanesine bir dönüş yapsak?

Hastalardan (peygamber gönderilen toplumlar) bir kısmı doktorun tavsiyelerini üzerine alınıp dikkatle uygulamış ve kısa dönemde yan etkileri (imtihanlar) yaşasalar da uzun vadede sağlıklarına (ebedî cennet hayatı) kavuşmuşlardır inşaAllah. Bir kısmıysa gaflet hâline bürünüp uyuşturucularla (nefse hoş gelen dünyevi yasaklar) kendini sağlıklı olduğuna inandırıp kandırmış, kısa zamanlı seraplarla sağlıklı olma ihtimallerini hepten yitirmişlerdir ve ne yazık ki iyileşen hastalardan olamamışlardır.

İslam öyledir ki yalnızca inanç sistemi değil yaşamın bizzat kendisidir. Nasıl ki bedeni iyileştiren, şifa veren tıp ilimi ve onun ürünleriyse; hem bedeni hem de ruhu iyileştirecek olan İslam'dır. İslam ve tıp arasında bir teşbih yapacak olursak İslam'ı yetkin doktorlardan oluşan bir hastane, İslam'ın temel taşları olan Kur'an ve sünneti de yan etkisi yalnızca dünyevi imtihanlar olan, insanı ebedî cennet hayatı gibi bir iyilik haline ulaştıran ilaçlar gibi düşünebiliriz. Bu ilaçları nasıl kullanmamız gerektiği hususunda bize yol gösteren doktorlar da peygamberlerden başkası olamaz elbette. Her peygamber gönderildiği toplumun doktoru olup onlara illetli hallerinden kurtulmaları için ilaçlar vermiş, onlara bu ilaçları nasıl kullanacakları üzerinden yol göstermiştir.

Hastalardan (peygamber gönderilen toplumlar) bir kısmı doktorun tavsiyelerini üzerine alınıp dikkatle uygulamış ve kısa dönemde yan etkileri (imtihanlar) yaşasalar da uzun vadede sağlıklarına (ebedî cennet hayatı) kavuşmuşlardır inşaAllah. Bir kısmıysa gaflet hâline bürünüp uyuşturucularla (nefse hoş gelen dünyevi yasaklar) kendini sağlıklı olduğuna inandırıp kandırmış, kısa zamanlı seraplarla sağlıklı olma ihtimallerini hepten yitirmişlerdir ve ne yazık ki iyileşen hastalardan olamamışlardır.

Genel bir perspektiften bakıldığında iyileşme olanakları hastane yöneticisi tarafından hastalara sunulmuştur; hiçbir eksiklik, düzensizlik yoktur. İslam hastanesi, yöneticisi tarafından kusursuz bir biçimde yaratılmıştır ve O'nun tarafından da yönetilmektedir. Peki kimdir bu koskocaman kapsama alanına sahip, her türden hastalığı ve tedavisini kapsayan kusursuz İslam hastanesinin yöneticisi? Elbette ki bu yönetim yalnızca ve ezelden ebede Allah'a ait bulunmaktadır. Yönetici Allah'tır. Kurallar O'nun koyduğu kurallardır, doktorlar da ilaçlar da onun elinden çıkar ve onun izni olmadan ne hasta iyileşir ne ilaç etki eder. Ancak unutulmamalıdır ki tedavi aramayan, iyileşmek isteyip de hastaneye girmeyen hasta için tedavi de bulunamaz.

Diyelim ki hasta hastanenin yolunu buldu ve girdi ama tedavi olmamayı seçti o halde de yalnızca kendine kötülük edip akılsızlık etmiş olur, hastanenin bundan ne kaybı ne de kazancı olmaz. Sonuçta her hasta tercihlerinden sorumlu bir şekilde hastanede bulunur ve sorumluluklarının karşılığını elde eder.

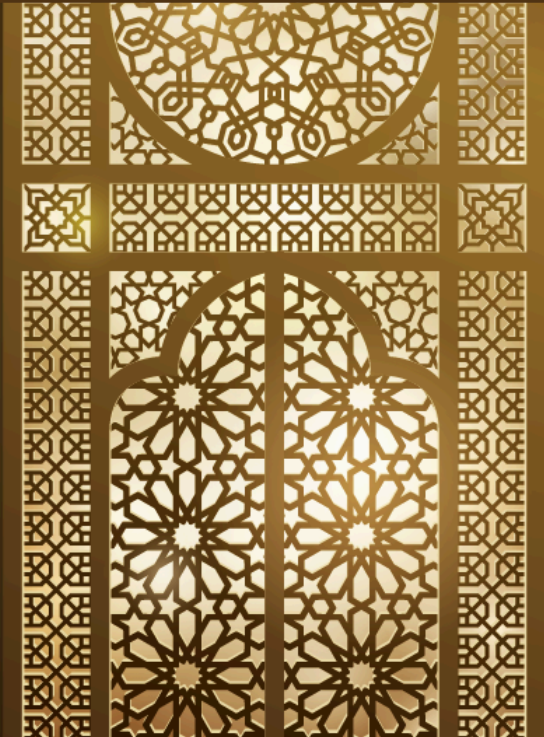
“

“وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ
أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ...”

“Onlara Allah zulmetmez; onlar, kendi kendilerine zulmederler.”

(Al-i İmran Suresi 117. Ayet)

ZATEN BİLİNİR Kİ HASTA İYİLEŞMEK İSTEMEZSE TIPTA ZORLAMA YOKTUR, İSLAM'DA ZORLAMA OLMADIĞI GİBİ..

ALAMAN DİYARI VE KIZIL ELMA KAPISI: EDİRNE

KADER KILIÇ

İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ/MOLEKÜLER BİYOLOJİ VE GENETİK

Beşirağa Akademi ekibiyle birlikte Beşirağa Diyanet Gençlik Merkezi bünyesinde 2023-2024 eğitim yılının birinci döneminde gerçekleştirdiğimiz gezi rotamızda Edirne vardı. İlk olarak bu şehri Evliya Çelebi'nin Alaman Diyarı ve Kızıl Elma kapısı olarak eserinde belirtmesi dikkatimizi çeken noktalardan biri oldu. Osmanlı döneminde Edirne'nin etnik ve kültürel çeşitliliği dolayısıyla "yabancı ve gayrimüslim" anlamlarına gelen "Alaman" ve Türk mitolojisinde Türk'lerin hedefi olarak sembol haline gelen 'Kızıl Elma Kapısı' ifadelerini, Osmanlı İmparatorluğu için Edirne'nin stratejik öneme sahip olması ve toprağın genişleme politikası için bir hedef olduğu vurgulanmak amacıyla kullandığını öğrendik. Bizler de Edirne'yi gezerken atalarımızın bu şehri fethettikten sonra bizlere miras bıraktığı tarihi eserleri ziyaret ederek bu şehrin anlam ve önemini daha iyi anlamış olduk. İlk durağımız II. Beyazıd Külliyesi ve Sağlık Müzesi oldu. II. Beyazıd'ın yaptırmış olduğu külliye'nin bizim için en çok dikkat çeken yeri darüşşifa oldu.

Burayı gezerken edindiğimiz bilgiler bizim için ufuk açııcıydı. Örneğin eşinin görevi gereği Edirne seyahatine çıkan İngiltere elçisinin eşi Mary Montagu'nun, Osmanlı'nın 18.yy'da çiçek aşısına karşı uyguladığı yöntemi görüp kendi çocuğuna uygulattığı ve sonucunun da olumlu olmasının ardından İngiltere'deki arkadaşlarına bir mektupla bu yöntemi anlattığını öğrendik

Osmanlı tabipleri, çiçek hastalığına yakalanan kişilerin vücudundan alınan irinleri kurutarak aşı haline getirdikten sonra, bu aşının sağlıklı bireylerin ciltlerine uygulanmasıyla hastalığa karşı bir bağışıklık oluşturmuşlar. Bu yöntem önce İngiltere'ye ve ardından tüm Avrupa'ya yayılarak dünya tıp tarihinde aşıya dair ilk kayıtlardan biri olarak geçtiği bilgisi gurur kaynaklarımızdan sadece biriydi.

Gezimizin diğer durağı ise daha çok Edirne Kapalı Çarşısı olarak anılan mimarisi Mimar Sinan'a ait olan Ali Paşa Çarşısı oldu. Burada arkadaşlarımızla birlikte Edirne'nin meşhur Kavala Kurabiyesinden tadıp hediyeliklerimizi aldık.

Daha sonra Üç Şerefeli Camiye diğer adıyla Burmalı Camiye öğle namazımızı eda etmek için gittik. Caminin tarihçesi mimari olarak birçok yenilik barındırmasıyla de bir hayli ilginçti. Osmanlı mimarisinin en yüksek minaresine sahip olan cami aynı zamanda 24,5 metre çapıyla en büyük merkezi kubbesiyle oldukça farklıydı. Cami adını aldığı üç şerefeli minareleri ise farklı seviyelerde ve her biri farklı şerefeye sahipti. Birinci merdivenle birinci ve ikinci şerefeye, ikinci merdivenle ikinci ve üçüncü şerefeye, üçüncü merdivenle ise yalnızca üçüncü şerefeye çıkıldığı bir cami olarak zengin bir mimariye sahipti. Namazlarımızı eda ettikten sonra Edirne'nin en meşhur lezzetlerinden olan ciğer tava yemek için yola çıktık.

Yemek molası sonrası tarihi belgelerin, objelerin ve bilgilendirici panoların aracılığıyla, Millî Mücadele ve Lozan Antlaşması'nın önemli bir dönemini sergilendiği Millî Mücadele ve Lozan Müzesi'ni gezdik. Son durağımız ise Mimar Sinan'ın ustalık eseri olan Selimiye Cami'ydi. Restorasyon çalışmaları dolayısıyla çok az bir bölümünü ziyaret etmiş olsak da bu şaheser karşısında hayretimizi gizleyemedik. Selimiye Camii ve Külliyesi, mimari ve kültürel açıdan büyük öneme sahip ve ayrıca 2011 yılında UNESCO Dünya Miras Listesi'ne dahil edilmişti. Gezimizi burada sonlandırıp İstanbul'a dönüş için hazırlandık. Hepimiz Edirne'yi tarihi, mimarisi, lezzetleri ve birçok yönüyle hatıralarımızda kalan güzel anlara şahit kıldık. Bu güzel memleketi, tekrar ziyaret edebilme duasıyla geride bıraktık.

Son olarak bu güzel gezimizin yapılmasında bizlere her türlü desteği sunan Fatih Müftümüz Sayın Hüseyin Baş Beyefendiye teşekkürlerimizi arz ederiz.

BEŞİRAĞA AKADEMİ İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ

İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ile Fatih Müftülüğü arasında Beşirağa Akademi iş birliği protokolü imzalandı.

Bu protokol kapsamında Beşirağa Akademiden mezuniyete hak kazanan öğrenciler, İlahiyat fakültesinden uluslararası geçerliliği olan başarı belgesine sahip olabilecekler. Araştırma üniversiteleri arasında birinci sırada yer alan İstanbul Üniversitesi ile bu protokolün imzalanmasında katkıda bulunan İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ramazan Muslu'ya, Fatih İlçe Müftümüz Hüseyin Baş'a, İslam Tarihi hocamız Prof. Dr. Hüseyin Hüsnü Koyunoğlu'na ve Beşirağa Akademi'yi kuran Hacı Beşir Ağa Camii İmam Hatib'i Şamil Aksoy hocamıza teşekkür ederiz.

Hacı Beşir Ağa Camii İmam Hatib-i
Osman Şamil Aksoy

Fatih Müftüsü Hüseyin Baş

İstanbul İl Müftü Yardımcısı Zekeriya Bülbül

Beşirağa Akademi 2022-2024 Eğitim ve
Öğretim Dönemi Birincisi Ayşe Gül Yıldız

www.besiraga.org

besiragakademi@gmail.com

[@besiragakademi](https://www.instagram.com/besiragakademi)

[@besiragakademi](https://twitter.com/besiragakademi)

Alemdar Mahallesi Hükümet Caddesi No:1 Fatih/ İstanbul

FATİH MÜFTÜLÜĞÜ

FATİH